

Flash Eurobarometar 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Izvješće

Terenski rad:

Ožujak – travanj 2023.

Objava:

Srpanj 2023.

Anketa koju je zatražila Europska komisija, Glavna uprava za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala, a koordinira Glavna uprava za komunikaciju

Ovaj dokument ne predstavlja stajalište Europske komisije.

U njemu sadržana tumačenja i mišljenja isključivo su ona autora.

Flash Eurobarometar 525 – Ipsos Europski javni poslovi

Dokument koji je pripremio Pierre Dieumegard za [Europu – demokracija-Esperanto](#)

Svrha je ovog „privremenog” dokumenta omogućiti većem broju ljudi u Europskoj uniji da postanu svjesni dokumenata koje je izradila Europska unija (i koji se financiraju njihovim porezima). **Bezprijevoda, ljudi su isključeni iz rasprave.**

Ovaj dokument „Eurobarometer” bio je [samo na engleskom jeziku](#) u PDF-datoteci. Iz ove početne datoteke napravili smo odt-datoteku, koju je pripremio Libre Office softver, za strojno prevođenje na druge jezike. Rezultati su sada [dostupni na svim službenim jezicima](#).

Poželjno je da uprava EU-a preuzme prijevod važnih dokumenata. „Važni dokumenti” nisu samo zakoni i propisi, već i važne informacije potrebne za zajedničko donošenje informiranih odluka.

Kako bismo zajedno razgovarali o zajedničkoj budućnosti i omogućili pouzdane prijevode, međunarodni jezik esperanto bio bi vrlo koristan zbog svoje jednostavnosti, pravilnosti i točnosti.

Kontaktirajte nas:

[Kontakt \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Flash Eurobarometer 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Flash Eurobarometer 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Izvješće

Ožujak – travanj 2023.

Anketa koju je proveo Ipsos European Public Affairs na zahtjev Europske komisije, Glavna uprava za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala

Anketa koju koordinira Europska komisija, Glavna uprava za komunikaciju (Odjel za praćenje medija i istraživanje Eurobarometra Glavne uprave za komunikaciju)

Flash Eurobarometer 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Naziv projekta

Flash Eurobarometer 525 Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u – ožujak – travanj 2023.

Izvješće

Jezična verzija EN

Kataloški broj EV-03 – 23 – 340-EN-N

ISBN 978 – 92 – 68 – 05106 – 1

doi:10.2874/956514

© Europska unija, 2023.

<https://europa.eu/eurobarometer>

Sadržaj

Uvod.....	7
Ključni nalazi.....	9
Financijsko znanje.....	9
Financijsko ponašanje.....	9
Ukupna ocjena financijske pismenosti.....	9
Digitalne financijske usluge.....	10
Financijska otpornost i uključenost.....	10
Janvestment savjet primljen od banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika.....	10
Odjeljak 1. Mjerenje razine financijske pismenosti.....	11
1.1. Samoprocjena financijskog znanja.....	11
1.2. Financijsko znanje.....	14
1.3. Financijsko ponašanje.....	19
1.4. Ukupna ocjena financijske pismenosti.....	23
Odjeljak 2. Digitalna financijska pismenost.....	25
Odjeljak 3. Financijska otpornost i uključenost.....	27
3.1. Vlasništvo nad financijskim proizvodima.....	27
3.2. Susret s krajem.....	32
3.3. Mirovinski planovi.....	34
Odjeljak 4. Investicijsko savjetovanje primljeno od banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika.....	36
Tehničke specifikacije.....	38
Upitnik.....	40
Prilogs podacima.....	44
Komentari.....	62
Čudna korelacija između dva znanja i rezultata ponašanja.....	62
Neka pitanja su vjerojatno zbunjena za mnoge pojedince.....	62
Razlike u odnosu na druga istraživanja Eurobarometra.....	63

Flash Eurobarometer 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Uvod

EU radi na tome da ljudi diljem Europe imaju znanje, vještine i stavove koji su im potrebni za donošenje dobrih financijskih odluka.

Tisuće građana EU-a svakodnevno odlučuju gdje će otvoriti bankovni račun, koju hipoteku odabrati, gdje će uložiti svoj novac i kako štedjeti za mirovinu. Financijska pismenost pomaže pojedincima da donose takve odluke jer im pomaže da bolje upravljaju svojim novcem, ulažu u tržišta kapitala na način koji zadovoljava njihove potrebe i planiraju budućnost. Također pomaže u zaštiti pojedinaca od prezaduženosti, prekomjernog preuzimanja rizika, prijevara ili kiberrizika.¹

Financijska pismenost definira se kao kombinacija svijesti, znanja, vještina, stava i ponašanja potrebnih za donošenje dobrih financijskih odluka i u konačnici postizanje financijske dobrobiti pojedinca.

Ovaj Flash Eurobarometar obuhvaća sljedeće aspekte:

Financijsko znanje građana EU-a (samoprocjena razine i rezultati na temelju pet pitanja kojima se ispituje financijsko znanje)

Razina „financijski osviještenog” ponašanja (kao što je praćenje troškova i težnja za postizanjem financijskih ciljeva)

Razina financijske pismenosti građana EU-a, kombinirajući njihovo financijsko znanje i ocjenu financijskog ponašanja (i u kojoj se mjeri financijska pismenost razlikuje među sociodemografskim skupinama)

Građani EU-a osjećaju li se ugodno služeći se digitalnim financijskim uslugama, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje

Vlasništvo nad raznim financijskim proizvodima, kao što su životno osiguranje, privatni mirovinski ili mirovinski proizvodi i investicijski proizvodi.

Koliko bi dugo građani EU-a mogli nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili selidbe, u slučaju da izgube glavni izvor prihoda

Povjerenje u mirovinske planove i mogućnost ugodnog života u mirovini

Mišljenje građana EU-a o tome je li investicijsko savjetovanje prvenstveno u njihovu najboljem interesu.

U ime Europske komisije, Glavne uprave za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala, Ipsos European Public Affairs intervjuirao je reprezentativni uzorak građana starijih od 18 godina u svakoj od 27 država članica Europske unije. Od 29. ožujka do 5. travnja 2023. provedeno je 26139 intervjuja na internetu (internetski intervjui uz pomoć računala). Anketni podaci ponderiraju se prema poznatim udjelima stanovništva. Prosjek EU27 ponderira se prema veličini 18+ stanovnika svake države članice EU-a. Tehnička napomena o metodama koje se primjenjuju za provođenje ankete priložena je ovom izvješću.

Napomene:

- 1) Rezultati istraživanja podložni su odstupanjima uzorkovanja, što znači da nisu sve očite razlike među skupinama statistički značajne. Stoga su u tekstu istaknute samo razlike koje su statistički značajne (na razini od 5 %) – tj. ako je razumno sigurno da su se dogodile slučajno.

1 Izvor: https://finance.ec.europa.eu/consumer-finance-and-payments/financial-literacy_en

- 2) Postoci ne smiju iznositi do 100 % jer su zaokruženi na najbliži postotak. Zbog zaokruživanja može se dogoditi i da se postotci za odvojene opcije odgovora prikazani na grafikonima ne zbrajaju točno ukupnim iznosima prikazanim u grafikonima i tablicama ili spomenutima u tekstu. Postotci odgovora premašit će 100 % ako je pitanje omogućilo ispitanicima da odaberu više odgovora.
- 3) U ovom se izvješću države navode službenom kraticom. Kratice upotrijebljene u ovom izvješću odgovaraju:

BITI	Belgija	LT	Litva
BG	Bugarska	LU	Luksemburg
CZ	Češka	HU	Mađarska
DK	Danska	MT	Malta
DE	Njemačka	NL	Nizozemska
EE	Estonija	NA	Austrija
IE	Irska	PL	Poljska
EL	Grčka	PT	Portugal
ES	Španjolska	RO	Rumunjska
FR	Francuska	SI	Slovenija
HR	Hrvatska	SK	Slovačka
TO JE	Italija	FI	Finska
CY	Odgovor Cipra*	SE	Švedska
LV	Latvija		

* Cipar u cjelini jedna je od 27 država članica EU-a. Međutim, „pravna stečevina” suspendirana je u dijelu zemlje koji nije pod kontrolom vlade Republike Cipra. Iz praktičnih razloga u kategoriju „CY” uključeni su samo razgovori provedeni u dijelu zemlje koji kontrolira vlada Republike Cipra.

Ključni nalazi

Financijsko znanje

Malo više od dva ispitanika diljem EU-a (52 %) ocjenjuje svoje opće znanje o financijskim pitanjima kao prosjek u usporedbi s drugim odraslim osobama u njihovoj zemlji. Četvrtina odgovora da je njihovo financijsko znanje „vrlo visoko” i 5 % da je „vrlo visoko” u usporedbi s drugim odraslim osobama; s druge strane, 12 % njih svoje znanje opisuje kao „vrlo niske”, a 4 % kao „vrlo nisko”.

S pet pitanja o financijskom znanju 66 % ispitanika razumije da je ulaganje s većim prinosom rizičnije, 65 % daje točan odgovor na pitanje o funkcioniranju inflacije, 56 % razumije vrijednost diversifikacije ulaganja, 45 % točno odgovara na pitanje o složenim kamatama; međutim, samo 20 % razumije vezu između kamatnih stopa i cijena obveznica.

Ocjena financijskog znanja izračunava se kao broj točnih odgovora na pet pitanja u vezi s financijskim znanjem. U prosjeku, u EU-u 26 % ispitanika ima visoku ocjenu u pogledu financijskog znanja (četiri ili pet točnih odgovora), 50 % ima srednju ocjenu (dva ili tri točna odgovora), a 24 % nisku ocjenu (nijedan ili jedan točan odgovor). Otprilike četiri od deset ispitanika u Nizozemskoj (43 %), Danskoj (40 %), Finskoj (40 %) i Estoniji (39 %) imaju visoku ocjenu u pogledu financijskog znanja. S druge strane, udio s niskom ocjenom najviši je u Cipru (30 %), Rumunjskoj (30 %), Grčkoj (29 %) i Portugalu (28 %).

Financijsko ponašanje

Oko devet od deset ispitanika diljem EU-a slaže se da, prije nego što nešto kupe, razmotre mogu li si to priuštiti (51 % „potpuno se slaže” i 41 % „nešto se slaže” s tom izjavom). Sličan udio ispitanika slaže se da prate i prate svoje troškove (49 % „potpuno se slaže”, a 43 % „nešto se slaže”). Oko sedam od deset ispitanika slaže se da postavlja dugoročne financijske ciljeve i nastoji ih ostvariti (21 % „potpuno se slaže”, a 50 % „nešto se slaže”).

Ocjena financijskog ponašanja izračunava se kao broj ponašanja „financijskog znanja” u vezi s odabirom proizvoda, praćenjem troškova i težnjom za postizanjem financijskih ciljeva. U prosjeku, u EU-u 65 % ispitanika ima visoku ocjenu financijskog ponašanja (suglasno sa svim izvještajima), 28 % ima srednju ocjenu (slaže se s dvije izjave), a 8 % nisku ocjenu (slaže se s najviše jednim izvještajem). Udio s visokom ocjenom financijskog ponašanja iznosi 60 % ili više u svim državama članicama, osim Finskoj (36 %), Latviji (52 %) i Estoniji (54 %). S druge strane, u Rumunjskoj 82 % ispitanika ima visoku ocjenu.

Ukupna ocjena financijske pismenosti

Ukupna ocjena financijske pismenosti objedinjuje financijsko znanje i financijsko ponašanje, pri čemu oba aspekta imaju jednaku težinu. Izračunana ocjena varira između 0 i 10. U prosjeku, u EU-u 18 % ispitanika ima visoku ocjenu za svoju ukupnu razinu financijske pismenosti (ocjena 9 ili 10), 64 % ima srednju ocjenu (ocjena > 5 i &9), a 18 % nisku ocjenu (ocjena ≤ 5). Na nacionalnoj razini udio s visokom ocjenom varira između 11 % u Portugalu i Latviji do 27 % u

Danskoj, Sloveniji i Švedskoj te 28 % u Nizozemskoj. U svim državama članicama više od 10 % ispitanika ima nisku ocjenu ukupne financijske pismenosti, a najveći udio zabilježen je u Finskoj (27 %), Latviji (24 %), Belgiji (22 %) i Španjolskoj (22 %).

Digitalne financijske usluge

Oko tri četvrtine ispitanika diljem EU-a izjavilo je da je ugodno koristiti se digitalnim financijskim uslugama, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje; 36 % odgovara „vrlo udobno”, a 41 % „nešto ugodno”. Ta brojka iznosi više od 60 % u svim državama članicama, a najviša je u Finskoj (95 %).

Financijska otpornost i uključenost

U EU-u 46 % ispitanika odgovara da imaju (ili su u posljednje dvije godine imali) neživotno osiguranje, kao što su osiguranje kućanstava ili osiguranje motornih vozila; 31 % ispitanika izjavilo je da imaju (ili su u posljednje dvije godine imali) životno osiguranje. Otprilike četvrtina ispitanika (24 %) odgovara isto o investicijskom proizvodu (fondovi, dionice ili obveznice), a 22 % o privatnoj mirovini ili mirovinskom proizvodu. Svaki peti ispitanik odgovara da ima (ili je u posljednje dvije godine imao) hipotekarni ili stambeni kredit, a 14 % isto odgovara za potrošački kredit. Konačno, 6 % odgovara da imaju kriptovalute (ili da su ih imale u posljednje dvije godine).

Na pitanje koliko dugo će moći nastaviti pokrивati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili selidbe, u slučaju gubitka glavnog izvora prihoda, trećina ispitanika (33 %) odgovorila bi na to šest mjeseci ili više, nakon čega bi 18 % izjavilo da bi to bilo najmanje tri mjeseca (ali ne šest mjeseci). Otprilike jedan od šest (16 %) ispitanika nema hitne uštede 20 % ili više u Hrvatskoj (20 %), Cipru (20 %), Poljskoj (20 %), Mađarskoj (21 %), Portugalu (21 %), Bugarskoj (23 %), Grčkoj (24 %), Finskoj (25 %), Rumunjskoj (25 %) i Latviji (26 %).

Većina ispitanika diljem EU-a „nije previše uvjerena” (32 %) ili „uopće nije uvjerena” (22 %) da će imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja. Omjer osjećaja „vrlo” ili „nešto pouzdano” kreće se od niskih 20 % u Poljskoj do visokih 62 % u Nizozemskoj.

Janvestment savjet primljen od banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika.

Manje od četiri od deset ispitanika diljem EU-a osjeća se „vrlo sigurnim” (6 %) ili „nešto sigurnim” (32 %) da je investicijsko savjetovanje koje primaju od svoje banke/osiguravatelja/financijskog savjetnika prvenstveno u njihovu najboljem interesu. Udio povjerenja u investicijsko savjetovanje prvenstveno u njihovu najboljem interesu kreće se od otprilike jednog od pet ispitanika na Cipru (19 %) i Grčkoj (20 %) do šest od deset ispitanika u Finskoj (60 %).

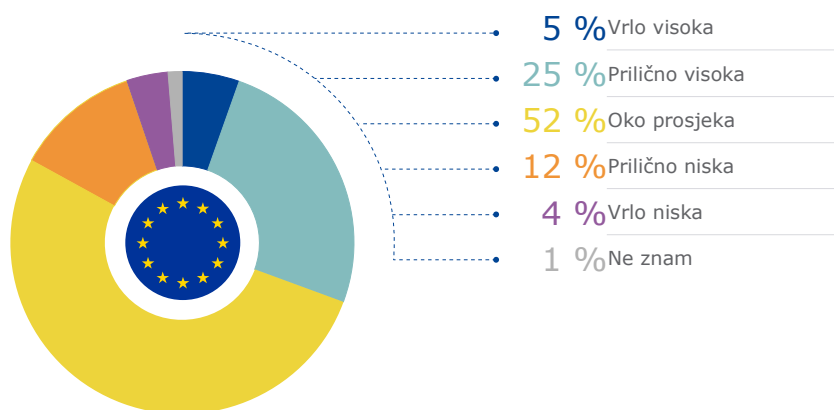
Odjeljak 1. Mjerenje razine financijske pismenosti

Prvi dio ovog izvješća usmjeren je na mjerenje razine financijske pismenosti u EU-u koje provodi Flash Eurobarometer. U prvom se odjeljku razmatra razina financijskog znanja koju ispitanici sami procjenjuju (u odnosu na druge odrasle osobe u njihovoj zemlji), dok je u drugom odjeljku prikazana njihova ocjena financijskog znanja na temelju testa s pet pitanja u vezi s financijskim znanjem (npr. testiranje njihova razumijevanja inflacije i složenih kamata). U trećem odjeljku prikazani su rezultati triju pitanja kojima se mjere „financijski pametna” ponašanja. U posljednjem odjeljku prikazana je sažeta mjera o financijskom znanju i financijskom ponašanju te se uspoređuje ukupna razina financijske pismenosti u državama članicama EU-a.

1.1. Samoprocjena financijskog znanja

Nešto više od jednog od dva ispitanika diljem EU-a (52 %) ocjenjuje svoje opće znanje o financijskim pitanjima kao prosjek u usporedbi s drugim odraslim osobama u njihovoj zemlji. Četvrtina odgovora da je njihovo financijsko znanje „vrlo visoko” i 5 % da je „vrlo visoko” u usporedbi s drugim odraslim osobama; s druge strane, 12 % njih svoje znanje opisuje kao „vrlo niske”, a 4 % kao „vrlo nisko”.

Pitanje 1. Kako biste ocijenili svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u [COUNTRY]? (% EU27)

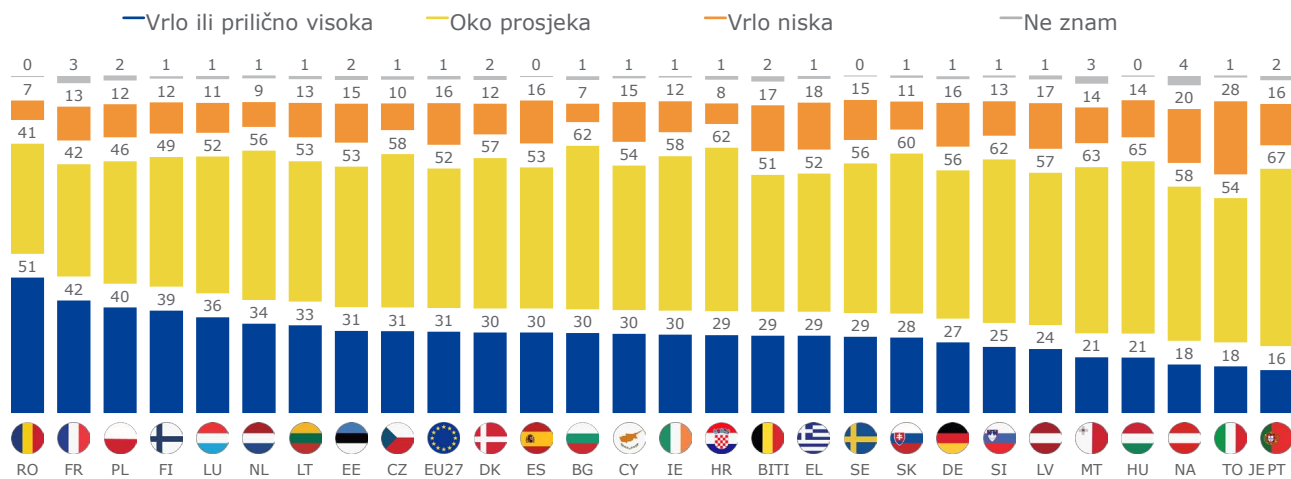
Osnova: Svi ispitanici (n=26139)

Analiza po državama članicama pokazala je da 51 % ispitanika u Rumunjskoj svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima opisuje kao „vrlo visoku” ili „vrlo visoku” u usporedbi s drugim odraslim osobama u njihovoj zemlji. Nakon Rumunjske slijede Francuska (42 %), Poljska (40 %) i Finska (39 %), gdje otprilike četiri od deset ispitanika svoje financijsko znanje opisuju kao „vrlo visoko” ili „vrlo visoku” u usporedbi s drugim odraslim osobama.

U zemljama na donjem kraju ljestvice, manje od jednog od pet ispitanika ocijenilo je svoje financijsko znanje „vrlo visokim” ili „vrlo visokim”: Portugal (16 %), Italija (18 %) i Austrija (18 %). U

Italiji 28 % ispitanika odgovara da je njihovo znanje o financijskim pitanjima „vrlo niska” ili „vrlo niska” u usporedbi s drugim odraslim osobama u zemlji. U drugim zemljama taj udio varira između 7 % (u Rumunjskoj i Bugarskoj) i 20 % (u Austriji).

Pitanje 1. Kako biste ocijenili svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u [COUNTRY]? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26139)

Vjerojatnije je da će sljedeće sociodemografske skupine svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u svojoj zemlji opisati kao „vrlo visoko” ili „vrlo visoko”:

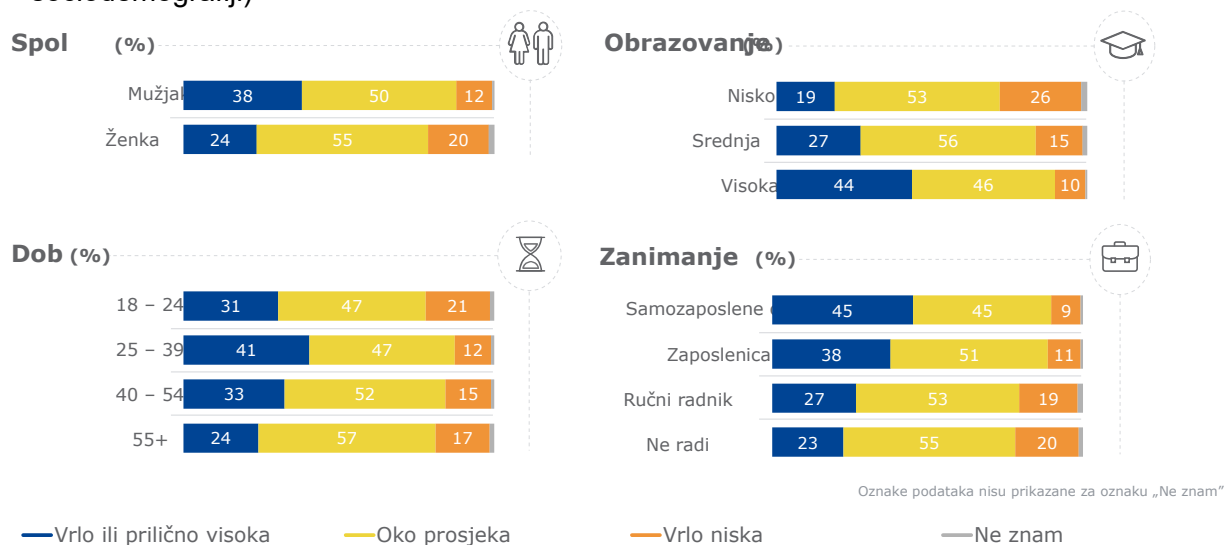
Muškarci (38 % u usporedbi s 24 % žena)

Ispitanici u dobi od 25 do 39 godina (41 %, u usporedbi s 31 % osoba u dobi od 18 do 24 godine, 33 % osoba u dobi od 40 do 54 godine i 24 % osoba u dobi od 55 i više godina)

Ispitanici s visokom razinom obrazovanja (44 % u usporedbi s 27 % osoba sa srednjom razinom obrazovanja i 19 % osoba s niskom razinom obrazovanja)

Samozaposleni ispitanici (45 %), a slijede zaposlenici (38 %), u usporedbi s 27 % fizičkih radnika i 23 % onih koji ne rade.

Pitanje 1. Kako biste ocijenili svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u [COUNTRY]? (% prema sociodemografiji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26139)

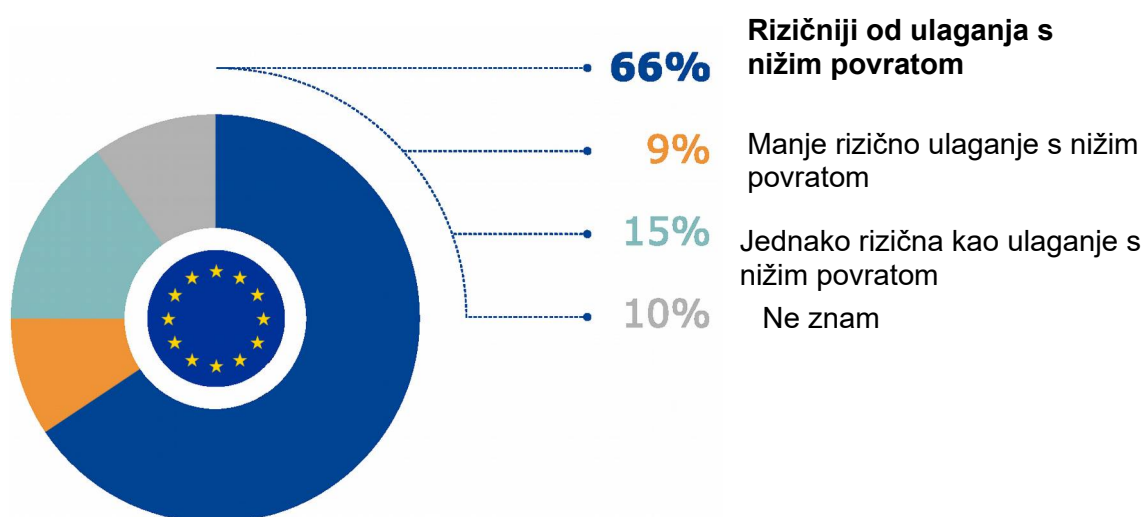
1.2. Financijsko znanje

S pet pitanja o financijskom znanju 66 % ispitanika razumije da je ulaganje s većim prinosom rizičnije, 65 % daje točan odgovor na pitanje o funkcioniranju inflacije, 56 % razumije vrijednost diversifikacije ulaganja, 45 % točno odgovara na pitanje o složenim kamatama; međutim, samo 20 % razumije vezu između kamatnih stopa i cijena obveznica.

Q Odgovori na skup od pet pitanja o financijskom znanju (% EU27)

Shvaćanje da je ulaganje s većim povratom rizičnije

(Q5) Što je od sljedećeg istina? **Ulaganje s većim povratom vjerojatno će biti:**

Razumijevanje kako inflacija funkcionira

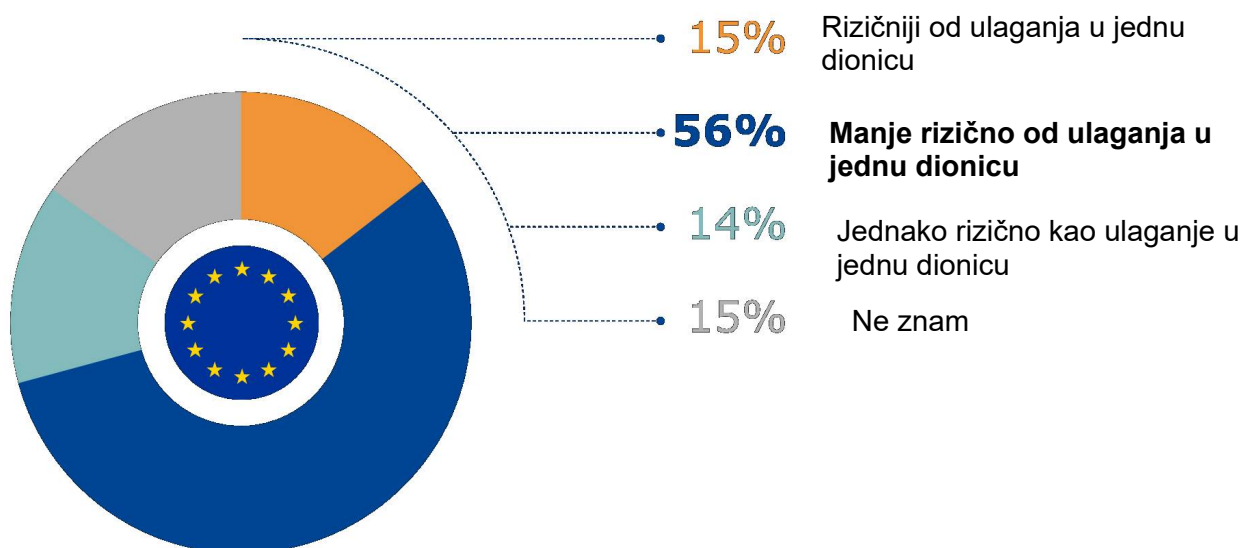
(Q3) Sada zamislite sljedeću situaciju. Dobit ćete dar od [000 eura] za godinu dana, a tijekom te godine inflacija ostaje na 2 %.

Za godinu dana, s [000 eura], moći ćete kupiti:

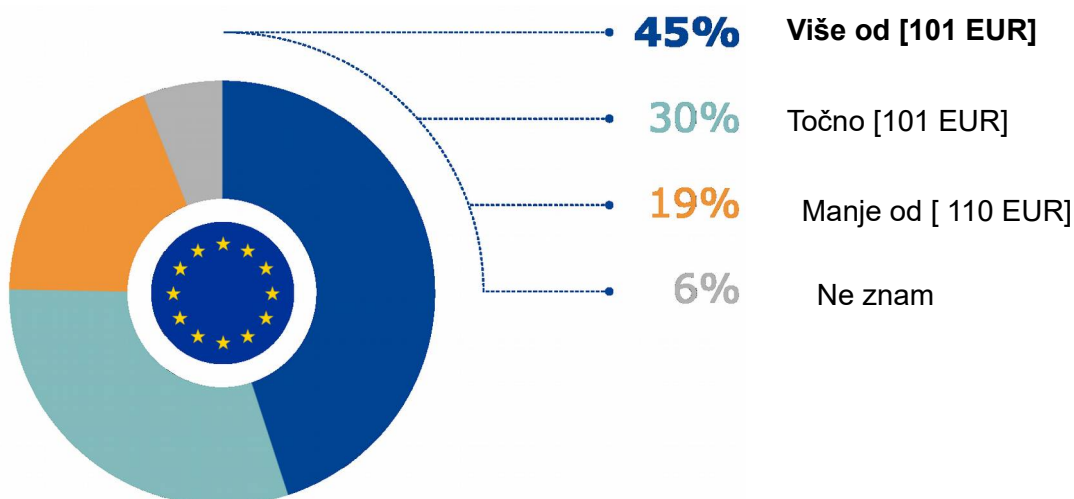
Razumijevanje vrijednosti diversifikacije ulaganja

(Q6) Ulaganje u širok raspon „dionica društva” vjerojatno će biti:

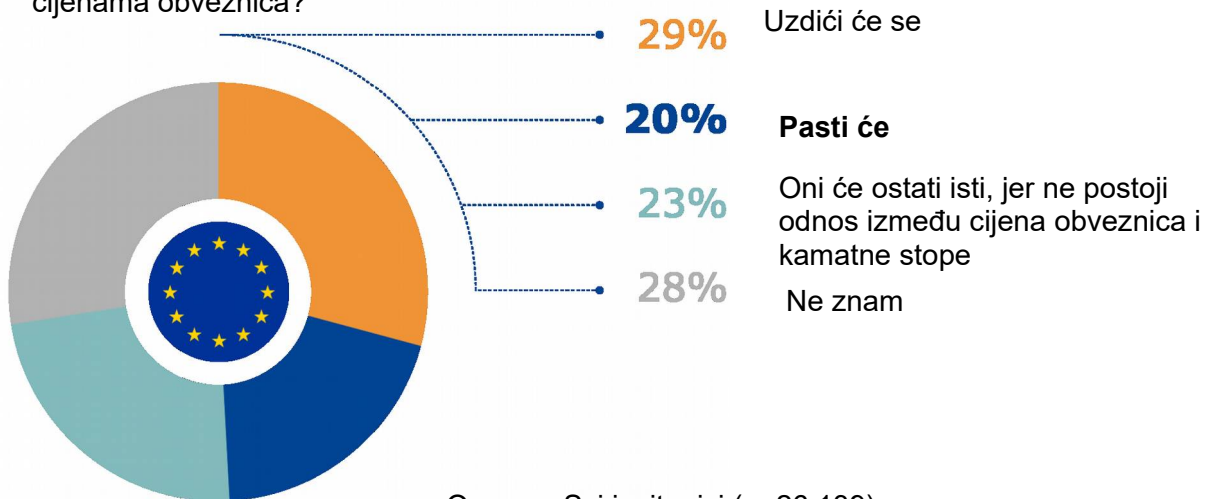
Razumijevanje jednostavnih i složenih interesa

(Q2) Zamislite da netko stavlja [100 EUR] na štedni račun s zajamčenom kamatnom stopom od 2 % godišnje. Ne vrše daljnja plaćanja na taj račun i ne podižu novac. **Koliko bi bilo na računu na kraju pet godina nakon isplate kamate?**

Razumijevanje veze između kamatnih stopa i cijena obveznica

(Q4) Ako kamatne stope porastu, što će se obično dogoditi s cijenama obveznica?

Ocjena financijskog znanja

Ocjena financijskog znanja izračunava se kao broj točnih odgovora na pet pitanja o financijskom znanju (od drugog do šestog tromjesečja). Kreće se između 0 i 5. Za izvješćivanje su stvorene tri kategorije: (1) Visoka ocjena (četiri ili pet točnih odgovora), 2. srednja ocjena (dva ili tri točna odgovora) i 3. niska ocjena (nijedan ili jedan točan odgovor).

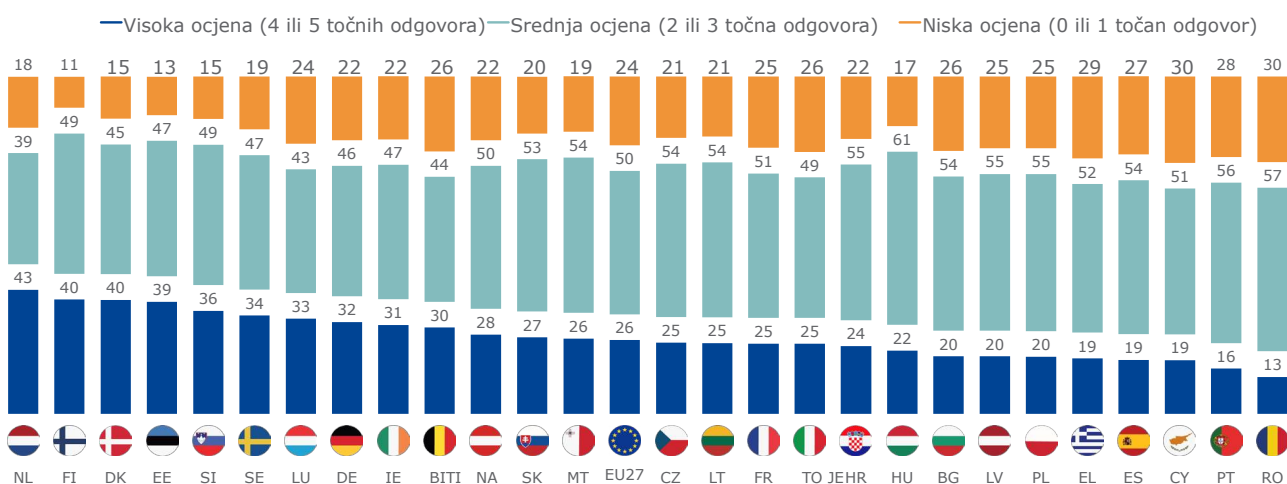
U prosjeku, u EU-u 26 % ispitanika ima visoku ocjenu u pogledu financijskog znanja, 50 % ima srednju ocjenu, a 24 % nisku ocjenu.

Analiza po državama članicama pokazala je da otprilike četiri od deset ispitanika u Nizozemskoj (43 %), Danskoj (40 %), Finskoj (40 %) i Estoniji (39 %) ispravno odgovaraju na četiri ili pet pitanja o znanju. Iako je vrlo vjerojatno da će ispitanici u Rumunjskoj svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima ocijeniti kao visoko u usporedbi s drugim odraslim osobama u svojoj zemlji, u stvari je najmanje vjerojatno da će imati visoku ocjenu u pogledu financijskog znanja (13 %).

Udio s niskom ocjenom financijskog znanja (jedan ili nikakav točan odgovor) kreće se od 11 % u Finskoj, 13 % u Estoniji i 15 % u Danskoj i Sloveniji do 28 % u Portugalu, 29 % u Grčkoj i 30 % u Cipru i Rumunjskoj.

F1 Ocjena financijskog znanja

Broj točnih odgovora na pet pitanja o financijskom znanju (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)
(% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Vjerojatnije je da sljedeće sociodemografske skupine imaju visoku ocjenu u pogledu pitanja povezanih s financijskim znanjem (četiri ili pet točnih odgovora):

Muškarci (34 % u usporedbi s 19 % žena)

Ispitanici stariji od 39 godina (27 % osoba u dobi od 40 do 54 godine i 29 % osoba u dobi od 55 godina i više, u usporedbi s 22 % osoba u dobi od 25 do 39 godina i 18 % osoba u dobi od 18 do 24 godine)

Ispitanici s visokom razinom obrazovanja (36 %), nakon kojih slijede osobe srednje razine (23 %), u usporedbi s onima s niskom razinom obrazovanja (17 %)

Zaposlenicima (29 %) i samozaposlenim osobama (27 %), a slijede ih neradni ispitanici (25 %) u usporedbi s fizičkim radnicima (17 %).

S druge strane, vjerojatnije je da sljedeće sociodemografske skupine imaju nisku ocjenu u pogledu pitanja povezanih s financijskim znanjem (nema ili jedan točan odgovor):

Žene (31 % u usporedbi sa 17 % muškaraca)

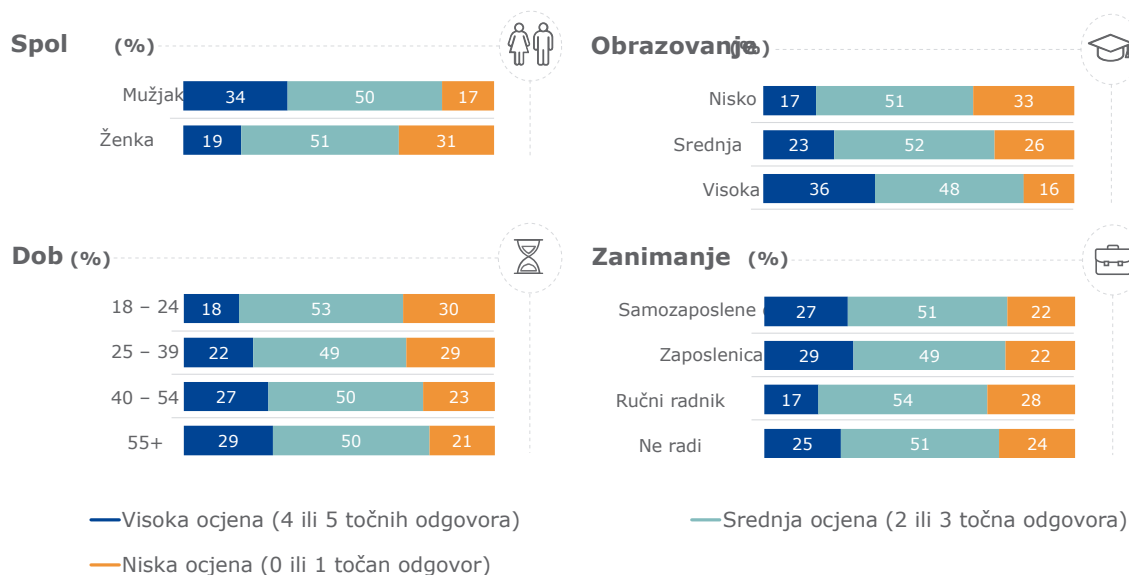
Ispitanici mlađi od 40 godina (30 % osoba u dobi od 18 do 24 godine i 29 % osoba u dobi od 25 do 39 godina, u usporedbi s 23 % osoba u dobi od 40 do 54 godine i 21 % osoba u dobi od 55 godina i više)

Ispitanici s niskom razinom obrazovanja (33 %), nakon kojih slijede ispitanici sa srednjom razinom obrazovanja (26 %), u usporedbi s 16 % s visokom razinom obrazovanja

Γ fizički radnici (28 %, u usporedbi s 24 % ispitanika koji ne rade i 22 % samozaposlenih radnika i zaposlenika).

F1 Ocjena financijskog znanja

Broj točnih odgovora na pet pitanja o financijskom znanju (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)
(% prema sociodemografiji)

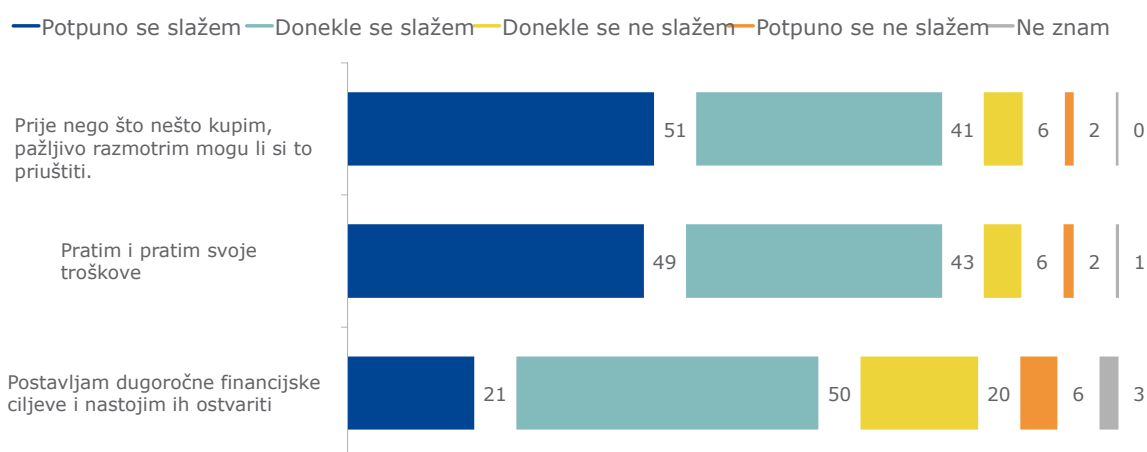
Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

1.3. Financijsko ponašanje

Okolo devet od deset ispitanika diljem EU-a slaže se da, prije nego što nešto kupe, razmotre mogu li si to priuštiti (51 % „potpuno se slaže” i 41 % „nešto se slaže” s tom izjavom). Sličan udio ispitanika slaže se da prate i prate svoje troškove (49 % „potpuno se slaže”, a 43 % „nešto se slaže”).

Manji udio ispitanika diljem EU-a slaže se da postavljaju dugoročne financijske ciljeve i nastoje ih ostvariti (71 % u odnosu na 92 % za prethodno navedene izjave). Nadalje, za ovu izjavu manje od polovine ispitanika „potpuno se slaže” (21 %). Otprilike četvrtina ispitanika ne slaže se s time da postavljaju dugoročne financijske ciljeve i nastoje ih ostvariti (20 % „nešto se ne slaže” i 6 % „potpuno se ne slaže”).

Pitanje 7. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (% EU27)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

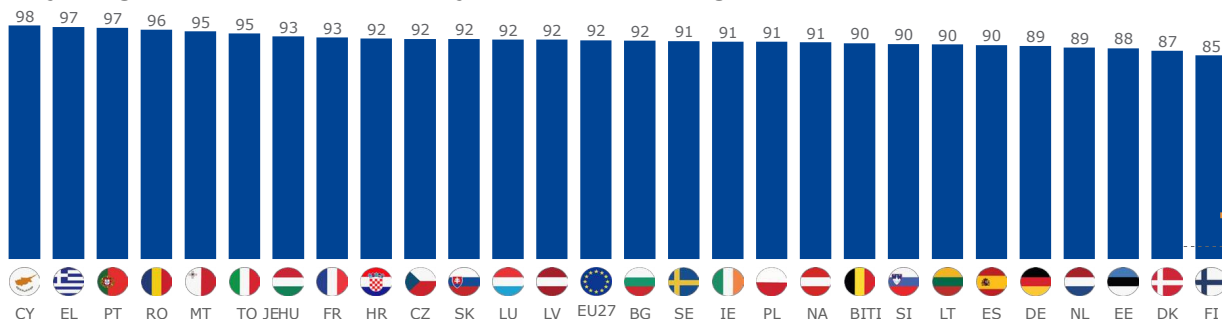
Analiza ukupnih razina slaganja po državama članicama (zbroj onih koji se „potpuno slažu” i onih „koji se slažu”) pokazuje da se između 85 % i 98 % ispitanika u svim državama članicama slaže da, prije nego što nešto kupe, pažljivo razmotre mogu li si to priuštiti. Slično tome, između 84 % i 95 % ispitanika u svim državama članicama (osim Finske – vidjeti u nastavku) slaže se da prate i prate svoje troškove.

Kad je riječ o izjavi „Utvrđujem dugoročne financijske ciljeve i nastojim ih ostvariti”, među državama članicama nalaze se različite razine dogovora, u rasponu od 59 % u Latviji do 86 % u Rumunjskoj. U više od polovice zemalja ta brojka i dalje je iznad 70 %.

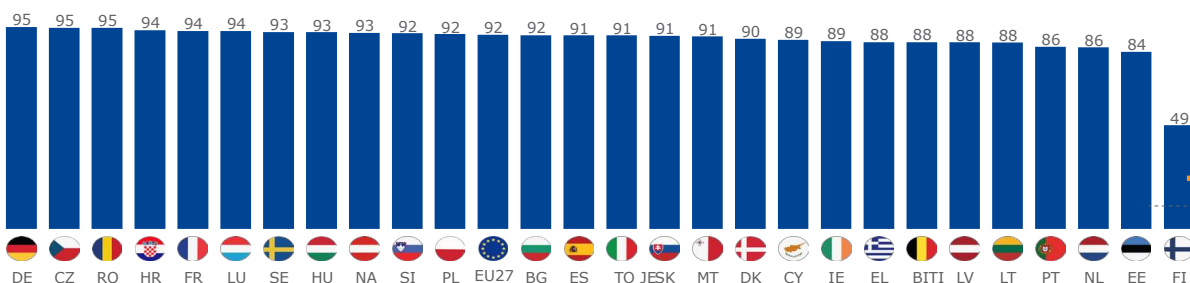
Napomena: U Finskoj se 49 % ispitanika slaže da „prate i prate svoje troškove” (u usporedbi s 84 % do 95 % u drugim zemljama). Provjerom prijevoda nakon terenskog rada uočeno je da, iako je prijevod koji se koristi u Finskoj točan, semantički raspon engleske verzije veći je od ekvivalenta na finskom jeziku. Zbog toga su ispitanici tu izjavu možda shvatili kao „vodeći evidenciju svojih troškova”.

Pitanje 7. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama?
(% Ukupno „Slaže se” po zemlji)

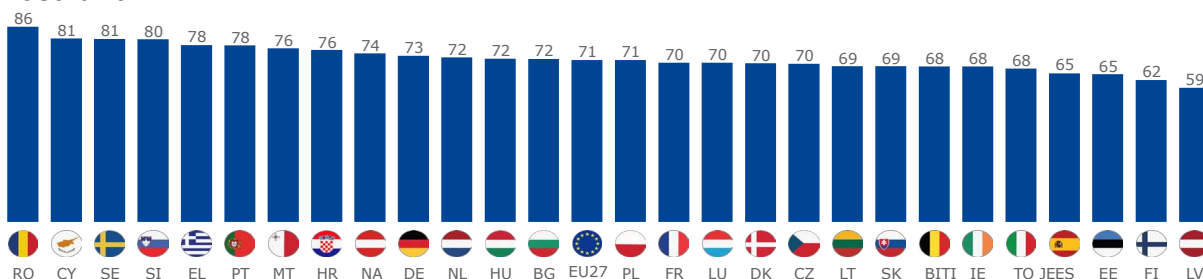
Prije nego što nešto kupim, pažljivo razmotrim mogu li si to priuštiti.

Pratim i pratim svoje troškove

Postavljam dugoročne financijske ciljeve i nastojim ih ostvariti

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Ocjena financijskog ponašanja

Ocjena financijskog ponašanja izračunava se kao broj ponašanja „financijskog znanja” povezanih s odabirom proizvoda, praćenjem troškova i težnjom za postizanjem financijskih ciljeva.

Za svaku od tri izjave ispitanici dobivaju ocjenu 1 ako se „suglase” ili „nešto se slaže”; ispitanici se ne slažu ili tvrde da ne znaju da dobivaju ocjenu 0. Ocjena financijskog ponašanja izračunava se kao zbroj ocjena za svaku od triju pojedinačnih stavki. Kreće se od 0 do 3. Za izvješćivanje su stvorene tri kategorije: (1) Visoka ocjena (suglasno sa svim izjavama), (2) srednja ocjena (suglasno s dvije izjave) i (3) niska ocjena (slaže se s najviše jednim izvješćem).

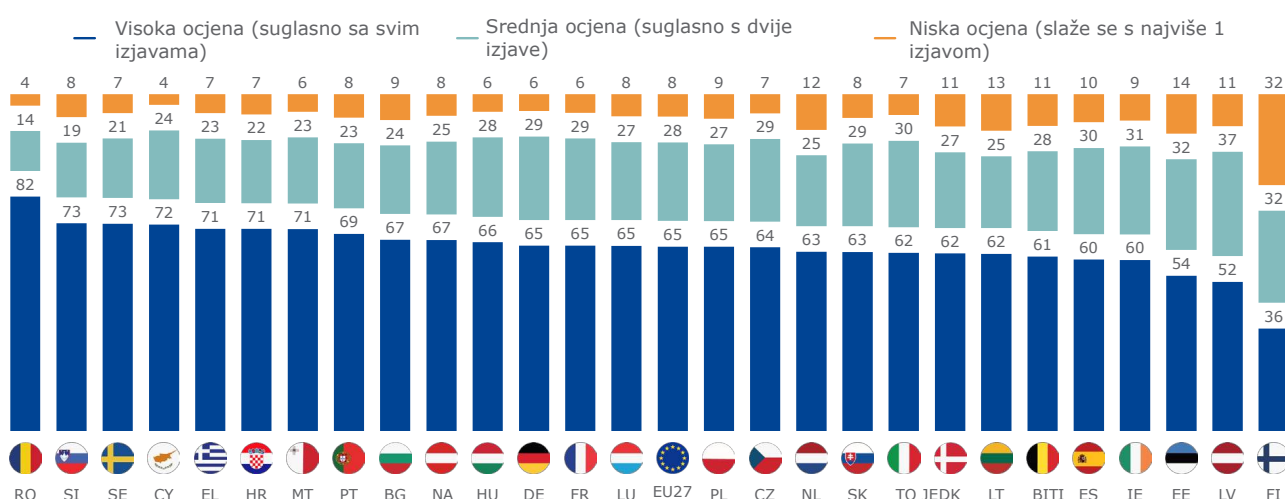
U prosjeku, u EU-u 65 % ispitanika ima visoku ocjenu u pogledu financijskog ponašanja, 28 % ima srednju ocjenu, a 8 % nisku ocjenu.

Udio s visokom ocjenom financijskog ponašanja iznosi 60 % ili više u svim državama članicama, osim u Finskoj (vidjeti u nastavku), Latviji (52 %) i Estoniji (54 %). S druge strane, u Rumunjskoj 82 % ispitanika ima visoku ocjenu.

Udio s niskom ocjenom financijskog ponašanja i dalje je ispod 10 % u većini država članica; nešto veći udjeli zabilježeni su u Nizozemskoj (12 %), Litvi (13 %) i Estoniji (14 %). Finska se ističe s 32 % ispitanika s niskom ocjenom financijskog ponašanja. Finska ima najveći udio ispitanika koji su kategorizirani kao „nisu financijski pametni”. Kao što je prethodno navedeno, u toj zemlji samo 49 % ispitanika slaže se da „prate i prate svoje troškove” (u usporedbi s 84 % do 95 % u drugim zemljama). Međutim, čak i nakon što se to ponašanje ukloni iz kombiniranog rezultata, Finska se i dalje nalazi na donjem kraju ljestvice zemlje jer zemlja ima nisku razinu u odnosu na ostala dva ponašanja uključena u ocjenu.

F2 Ocjena financijskog ponašanja

Broj „financijski osviještenih” ponašanja povezanih s odabirom proizvoda, praćenjem troškova i težnjom za postizanjem financijskih ciljeva (P7)
(% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Udio s visokom ocjenom financijskog ponašanja veći je među sljedećim društveno- demografskim skupinama:

Ispitanici u dobi od 25 i više godina (65 % osoba u dobi od 25 do 39 godina ili u dobi od 55 godina i više te 67 % osoba u dobi od 40 do 54 godine, u usporedbi s 57 % osoba u dobi od 18 do 24 godine)

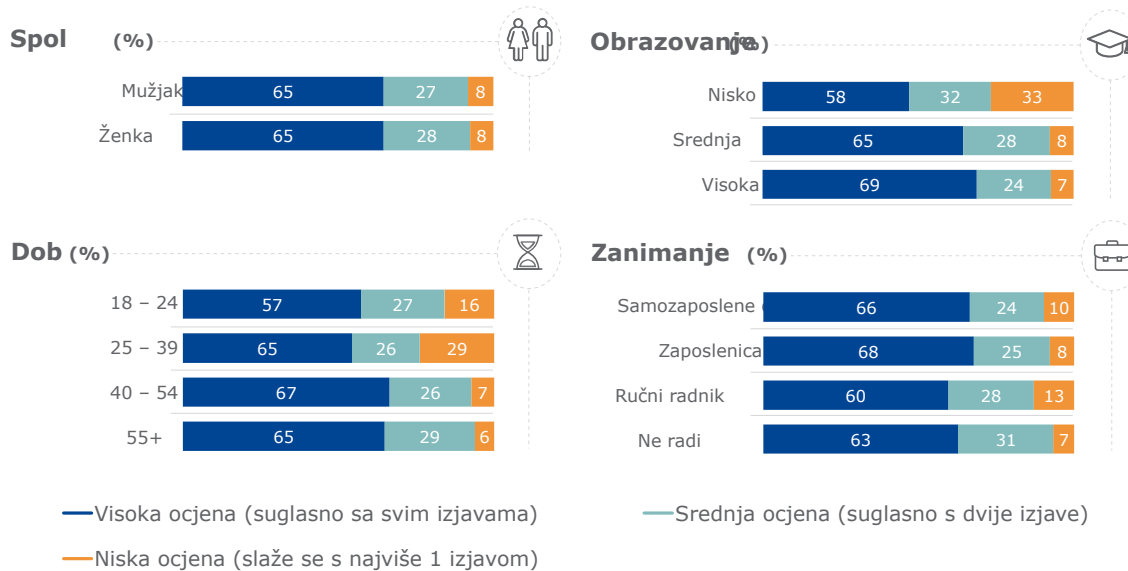
Ispitanici s visokom razinom obrazovanja (69 %), nakon kojih slijede ispitanici sa srednjom razinom obrazovanja (65 %), u usporedbi s 58 % onih s niskom razinom obrazovanja

Samozaposleni ispitanici (66 %) i zaposlenici (68 %), u usporedbi sa 60 % fizičkih radnika i 63 % onih koji ne rade.

Udio s niskom ocjenom financijskog ponašanja iznosi 10 % ili više za ispitanike u dobi od 18 do 24 godine (16 %), fizičke radnike (13 %), samozaposlene (10 %) i ispitanike s niskom razinom obrazovanja (10 %).

F2 Ocjena financijskog ponašanja

Broj „financijski osviještenih” ponašanja povezanih s odabirom proizvoda, praćenjem troškova i težnjom za postizanjem financijskih ciljeva (P7)
(% prema sociodemografiji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

1.4. Ukupna ocjena financijske pismenosti

U cjelokupnoj financijskoj pismenosti razmatraju se dva aspekta:

Ocjena financijskog znanja (u rasponu od 0 do 5)

Ocjena financijskog ponašanja (u rasponu od 0 do 3).

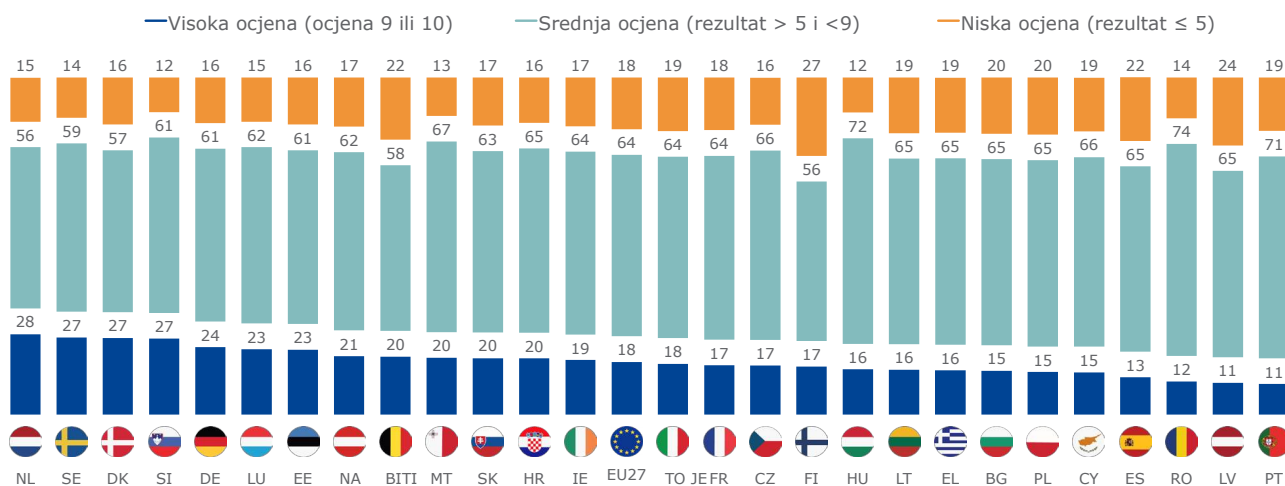
Financijsko znanje i financijsko ponašanje dobivaju jednaku važnost u ukupnom rezultatu financijske pismenosti. Kako bi se postigao taj jednaki ponder, ocjena financijskog ponašanja promijenjena je na najvišu vrijednost od pet. Ukupna ocjena financijske pismenosti dobiva se kao zbroj dviju (ponovljenih) rezultata i kreće se od 0 do 10. Za izvješćivanje su stvorene tri kategorije: (1) Visoka ocjena (9 ili 10 bodova), (2) srednja ocjena (rezultat > 5 i <9) i (3) Niska ocjena (ocjena ≤ 5).

U prosjeku, u EU-u 18 % ispitanika ima visoku ocjenu za svoju ukupnu razinu financijske pismenosti, 64 % ima srednju ocjenu, a 18 % nisku ocjenu.

Na nacionalnoj razini udio s visokom ocjenom ukupne financijske pismenosti varira između 11 % u Portugalu i Latviji do 27 % u Danskoj, Sloveniji i Švedskoj te 28 % u Nizozemskoj. U svim državama članicama više od 10 % ispitanika ima nisku ocjenu ukupne financijske pismenosti, a najveći udio zabilježen je u Finskoj (27 %), Latviji (24 %), Belgiji (22 %) i Španjolskoj (22 %).

F3 Ukupna ocjena financijske pismenosti

Zbroj ocjene financijskog znanja i ocjene financijskog ponašanja (s jednakim ponderom za svaku od njih)
ocjena) (% po državi)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Kad je riječ o rezultatima na sociodemografskoj razini i u skladu s drugim nalazima navedenima u ovom odjeljku, udio s visokom ocjenom ukupne financijske pismenosti veći je među:

Muškarci (24 % u usporedbi s 13 % žena)

Ispitanici stariji od 39 godina (20 %, u usporedbi s 13 % osoba u dobi od 18 do 24 godine i 16 % osoba u dobi od 25 do 39 godina)

Ispitanici s visokom razinom obrazovanja (26 % u usporedbi sa 16 % osoba sa srednjom razinom obrazovanja i 12 % za osobe s niskom razinom obrazovanja)

Zaposlenicima (21 %) i samozaposlenim ispitanicima (20 %), a slijede ih neradni ispitanici (27 %) u usporedbi s fizičkim radnicima (12 %).

S druge strane, sociodemografske skupine s niskom ocjenom ukupne financijske pismenosti uključuju:

Žene (21 % u usporedbi s 14 % muškaraca)

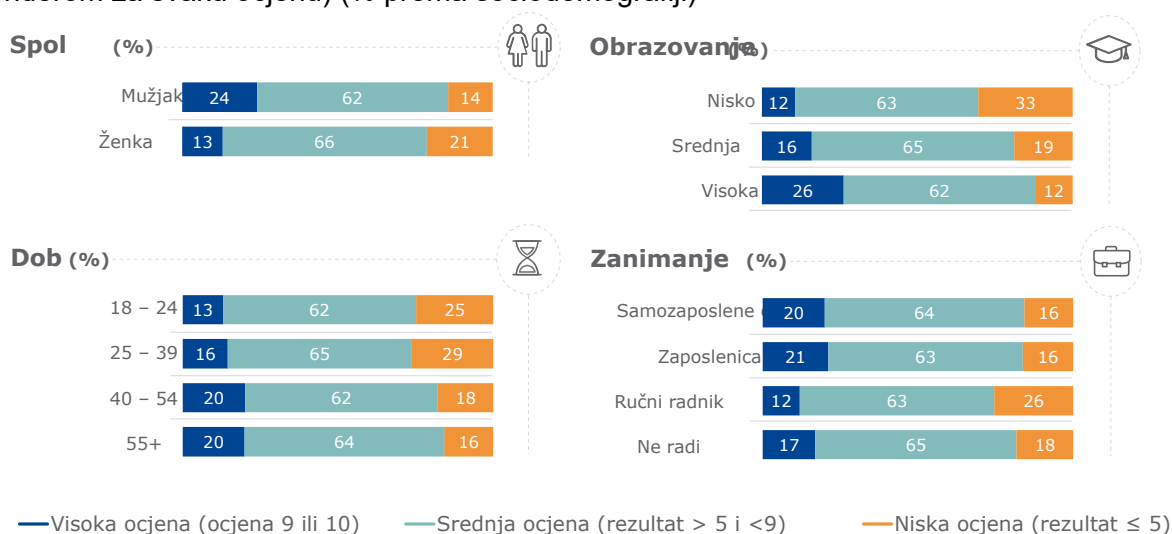
Ispitanici u dobi od 18 do 24 godine (25 % osoba u dobi od 18 do 24 godine, u usporedbi s 20 % osoba u dobi od 25 do 39 godina, 18 % osoba u dobi od 40 do 54 godine i 16 % osoba u dobi od 55 godina i više)

Ispitanici s niskom razinom obrazovanja (29 %), nakon kojih slijede ispitanici sa srednjom razinom obrazovanja (19 %), u usporedbi s 12 % s visokom razinom obrazovanja

Γ fizički radnici (26 %, u usporedbi s 18 % ispitanika koji ne rade i 16 % samozaposlenih radnika i zaposlenika).

F3 Ukupna ocjena financijske pismenosti

Zbroj bodova financijskog znanja i ocjene financijskog ponašanja (s jednakim ponderom za svaku ocjenu) (% prema sociodemografiji)

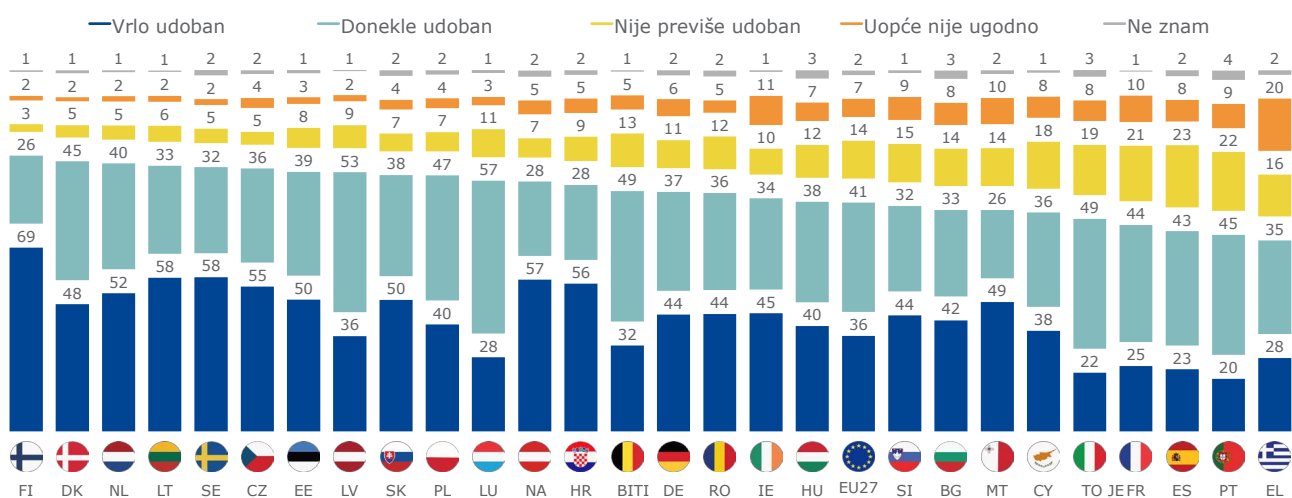
Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Odjeljak 2. Digitalna financijska pismenost

Velika većina ispitanika diljem EU-a (77 %) izjavila je da je zadovoljna upotrebom digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje; 36 % odgovara „vrlo udobno”, a 41 % „nešto udobno”. S druge strane, 14 % ispitanika odgovorilo je da se „nije previše udobno” služeći se digitalnim financijskim uslugama, a 7 % ispitanika odgovorilo je da se „uopće ne osjećaju udobno”.

U svim državama članicama više od 60 % ispitanika izjavilo je da je „nešto” ili „vrlo udobno” za upotrebu digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje (od 63 % u Grčkoj do 95 % u Finskoj). Udio odgovora da se osjećaju „vrlo udobno” kreće se od 20 % u Portugalu do 69 % u Finskoj.

Q11 Koliko ste zadovoljni korištenjem digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Slijedeće sociodemografske skupine češće će prijaviti da se osjećaju „vrlo” od „nešto ugodno” koristeći digitalne financijske usluge:

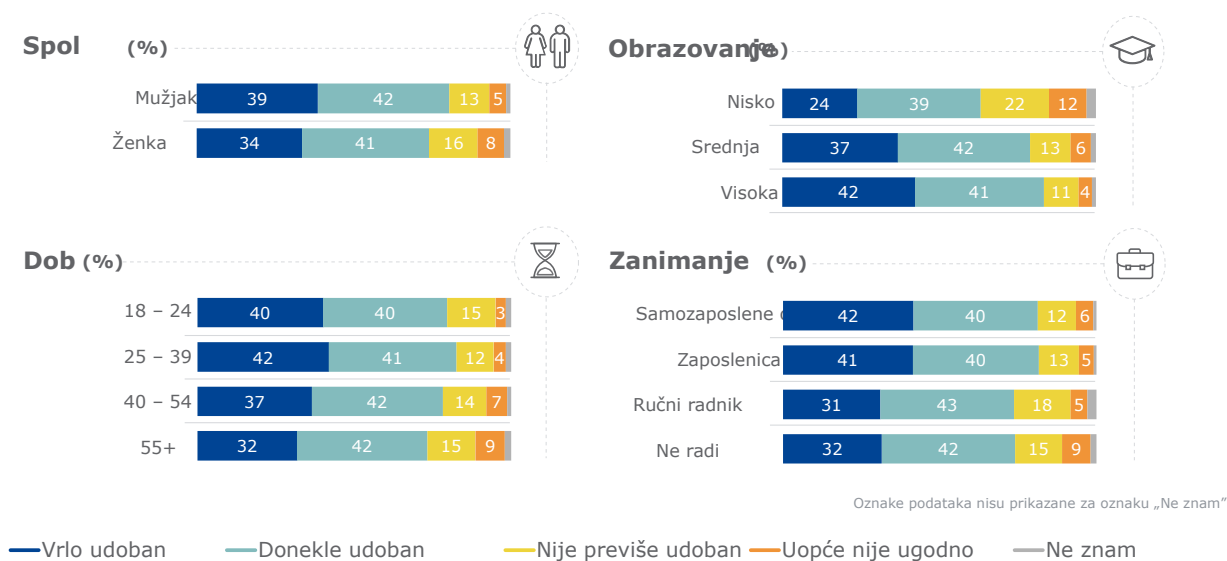
Muškarci (81 % u usporedbi sa 74 % žena)²

Ispitanici mlađi od 55 godina (80 % osoba u dobi od 18 do 24 godine, 83 % osoba u dobi od 25 do 39 godina i 78 % osoba u dobi od 40 do 54 godine, u usporedbi sa 73 % osoba u dobi od 55 i više godina)

Osobe sa srednjim (79 %) ili visokim stupnjem obrazovanja (83 %), u usporedbi sa 63 % osoba s niskom razinom obrazovanja

Samozaposleni ispitanici (83 %), a slijede ih zaposlenici (81 %), u usporedbi sa 74 % fizičkih radnika i onih koji ne rade.

Q11 Koliko ste zadovoljni korištenjem digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje? (% prema sociodemografiji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

² Zbog zaokruživanja, postotci prikazani na grafikonima ne zbrajaju uvijek točno zbrojeve navedene u tekstu.

Odjeljak 3. Financijska otpornost i uključenost

U ovom odjeljku izvješća razmatraju se tri aspekta financijske uključenosti diljem EU-a: Vlasništvo nad raznim financijskim proizvodima, kao što su životno osiguranje, privatni mirovinski ili mirovinski proizvodi i investicijski proizvodi (odjeljak 3.1.)

Koliko bi dugo građani EU-a mogli nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuća, u slučaju da izgube glavni izvor prihoda (odjeljak 3.2.)

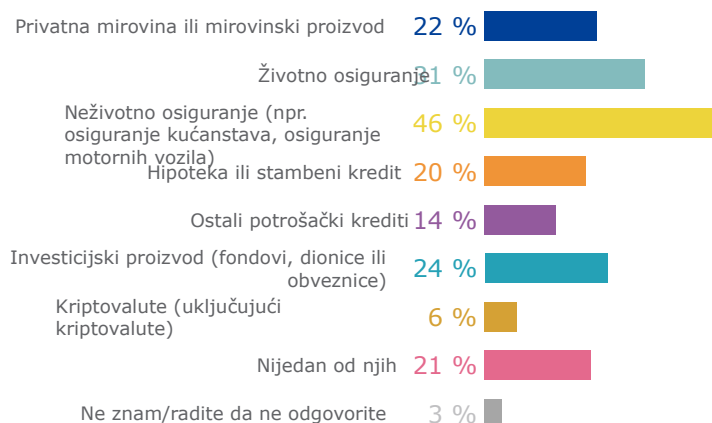
Povjerenje u njihove mirovinske planove i ugodan život u mirovini (odjeljak 3.3.).

3.1. Vlasništvo nad financijskim proizvodima

Ispitanicima je postavljeno pitanje koje financijske proizvode trenutno imaju (ili koje su imali u posljednje dvije godine) te im je predstavljen popis od sedam financijskih proizvoda iz kojih su mogli odabrati više stavki.

U EU-u 46 % ispitanika odgovara da imaju (ili su u posljednje dvije godine imali) neživotno osiguranje, kao što su osiguranje kućanstava ili osiguranje motornih vozila; 31 % ispitanika izjavilo je da imaju (ili su u posljednje dvije godine imali) životno osiguranje. Otprilike četvrtina ispitanika (24 %) odgovara isto o investicijskom proizvodu (fondovi, dionice ili obveznice), a 22 % o privatnoj mirovini ili mirovinskom proizvodu. Svaki peti ispitanik odgovara da ima (ili je u posljednje dvije godine imao) hipotekarni ili stambeni kredit, a 14 % isto odgovara za potrošački kredit. Konačno, 6 % odgovara da imaju kriptovalute (ili da su ih imale u posljednje dvije godine).

Q9 Koji od sljedećih financijskih proizvoda trenutno imate ili ste imali u posljednje dvije godine? [DOPUŠTENI VIŠE ODGOVORA] (% EU27)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Udio u životnom osiguranju (ili ga je u posljednje dvije godine imao) kreće se od 16 % u Grčkoj do 58 % u Poljskoj. Između 30 % ispitanika u Grčkoj i Hrvatskoj te 67 % u Danskoj izjavilo je da ima (ili je u posljednje dvije godine imalo) neživotno osiguranje (npr. osiguranje za kućanstvo, osiguranje motornih vozila). Od financijskih proizvoda navedenih u anketi, neživotno osiguranje najčešće je u vlasništvu ispitanika u većini država članica.

U Luksemburgu i Nizozemskoj 42 % ispitanika izjavilo je da je imalo (ili je u posljednje dvije godine imalo) hipotekarni ili stambeni kredit; u Bugarskoj, Latviji i Hrvatskoj taj udio iznosi oko 10 %. Ostali potrošački krediti najčešće su odabrani u Bugarskoj (31 %), a slijede je Finska (28 %), dok samo jedan od 20 ispitanika ima (ili je u posljednje dvije godine imao) potrošački kredit na Malti (5 %) i Nizozemskoj (6 %).

Otpriblike jedan od dva ispitanika u Danskoj (52 %) navodi da ima (ili, u posljednje dvije godine, da je imao) privatnu mirovinu ili mirovinski proizvod. U Luksemburgu, Irskoj i Češkoj oko četiri od deset ispitanika spominje privatnu mirovinu u mirovinskom planu, ali taj se udio smanjuje na 8 % u Hrvatskoj i Grčkoj. Udio koji ima (ili je u posljednje dvije godine imao) investicijski proizvod (fondove, dionice ili obveznice) kreće se od niskih 9 % u Bugarskoj i Latviji do visokih 46 % u Švedskoj.

Udio izvješćivanja o vlastitim kriptovalutama (ili ih je posjedovao u posljednje dvije godine) varira između 4 % u Francuskoj, Italiji i Španjolskoj do 17 % u Sloveniji.

Na razini EU-a 21 % ispitanika odgovorilo je da nemaju (ili su u posljednje dvije godine imali) bilo koji od sedam financijskih proizvoda navedenih u anketi. Na nacionalnoj razini ta je brojka najviša u Grčkoj (32 %), Italiji (30 %) i Cipru (29 %), a najniža u Danskoj (9 %), Luksemburgu (11 %) i Nizozemskoj (13 %).

Q9 Koji od sljedećih financijskih proizvoda trenutno imate ili ste imali u posljednje dvije godine?
[Višestruki ANSWERS ALLOWED] (% po zemlji)

	Privatna mirovina ili mirovinski proizvod	Životno osiguranje	Neživotno osiguranje (npr. kućanstava, osiguranje motornih vozila)	Hipoteka ili stambeni kredit	Ostali potrošački krediti	Investicijski proizvod (fondovi, dionice ili obveznice)	Kriptovalute (uključujući kriptovalute)	Nijeda n od njih	Ne znam/ra dite da ne odgovi te
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
BITI	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
TO JE	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
NA	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Sociodemografska razmatranja

Veća je vjerojatnost da će muškarci nego žene prijaviti da imaju (ili su u posljednje dvije godine imali) investicijski proizvod (30 % u odnosu na 18 %), privatnu mirovinu ili mirovinski proizvod (25 % u odnosu na 19 %) ili životno osiguranje (34 % u odnosu na 29 %). Muškarci također imaju veću vjerojatnost da posjeduju (ili, u posljednje dvije godine, posjeduju) kripto-valute (10 % naspram 3 % žena).

Kao što se i očekivalo, najmlađa dobna skupina manje je vjerojatno da će posjedovati (ili su u posljednje dvije godine posjedovali) većinu financijskih proizvoda ili usluga navedenih u anketi, a iznimka su kripto valute. Osobe u dobi od 40 do 54 godine općenito najviše spominju različite financijske proizvode i usluge. Na primjer, 29 % osoba u dobi od 40 do 54 godine izjavilo je da je imalo (ili je u posljednje dvije godine imalo) hipotekarni ili stambeni kredit, u usporedbi s 25 % osoba u dobi od 25 do 39 godina, 14 % osoba u dobi od 55 godina i više te 10 % osoba u dobi od 18 do 24 godine.

(Prošlo) vlasništvo nad različitim financijskim proizvodima ili uslugama također je veće među visokoobrazovanim ispitanicima. Na primjer, 61 % ispitanika s visokom razinom obrazovanja ima (ili je u posljednje dvije godine imalo) životno osiguranje, u usporedbi s 20 % ispitanika s niskom razinom obrazovanja. Slično tome, 34 % ispitanika s visokom razinom obrazovanja ima (ili je u posljednje dvije godine imalo) investicijski proizvod, kao što su fondovi, dionice ili obveznice, u usporedbi sa 16 % onih s niskom razinom obrazovanja.

Naposljetku, manje je vjerojatno da će neradni i fizički radnici posjedovati (ili su u posljednje dvije godine bili u vlasništvu) većine financijskih proizvoda ili usluga navedenih u anketi nego samozaposleni ispitanici i zaposlenici. Na primjer, 20 % neradnih ispitanika i 22 % fizičkih radnika ima (ili je u posljednje dvije godine imalo) investicijski proizvod, kao što su fondovi, dionice ili obveznice, u usporedbi s 28 % zaposlenika i 29 % samozaposlenih ispitanika.

Q9 Koji od sljedećih financijskih proizvoda trenutno imate ili ste imali u posljednje dvije godine?
[Višestruki ANSWERS ALLOWED] (% prema sociodemografiji)

	Privatna mirovina ili mirovinski proizvod	Životno osiguranje	Neživotno osiguranje (npr. osiguranje kućanstava, osiguranje motornih vozila)	Hipoteka ili stambeni kredit	Ostali potrošački krediti	Investicijski proizvod (fondovi, dionice ili obveznice)	Kriptovalute (uključujući kriptovalute)	Nijedan od njih	Ne znam/radite da ne odgovorite
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
Spol									
Mušjak	25	34	47	22	14	30	10	17	3
Ženka	19	29	45	18	14	18	3	24	4
Dob									
18 – 24	7	24	29	10	10	20	9	31	7
25 – 39	20	34	42	25	15	25	14	19	3
40 – 54	26	36	49	29	16	24	7	18	3
55+	24	29	50	14	13	25	2	21	3
Obrazovanje									
Nisko	17	20	34	15	11	16	3	30	5
Srednja	20	31	47	18	15	20	6	21	3
Visoka	28	38	53	27	15	34	9	14	3
Zanimanje									
Samozaposlene osobe	27	39	48	24	15	29	13	13	3
Zaposlenica	28	39	52	30	17	28	9	13	2
Ručni radnik	18	24	41	22	17	22	7	22	4
Ne radi	17	25	42	11	12	20	3	28	4

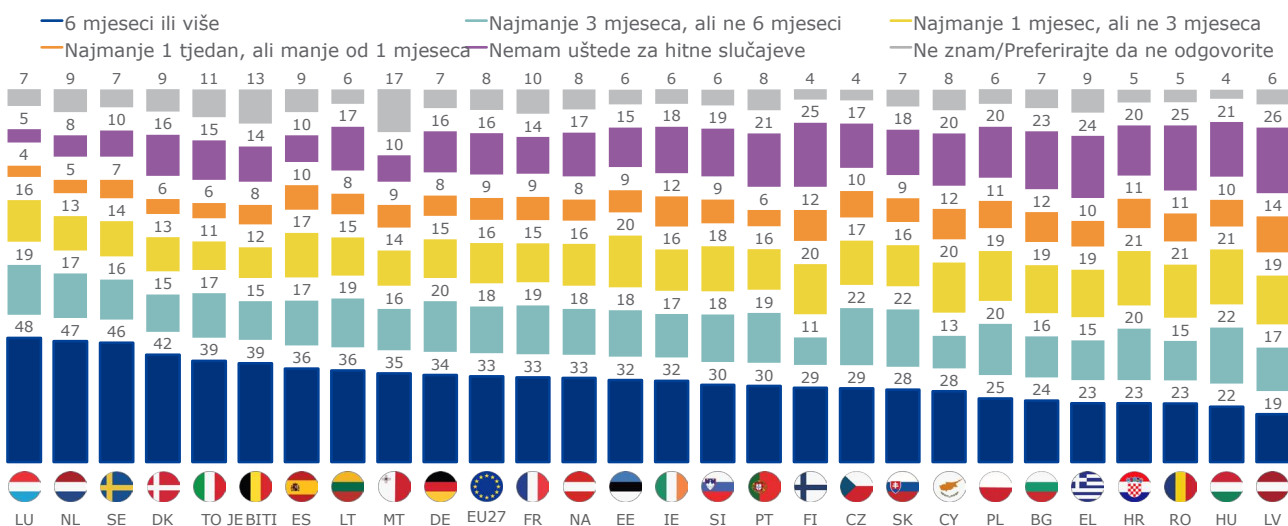
Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

3.2. Susret s krajem

Na pitanje koliko dugo će moći nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće, u slučaju gubitka glavnog izvora prihoda, trećina ispitanika (33 %) odgovorila bi na to šest mjeseci ili više, nakon čega bi 18 % ispitanika izjavilo da bi to bilo najmanje tri mjeseca (ali ne šest mjeseci). Nešto manje od jednog od šest ispitanika (16 %) moglo bi pokriti svoje životne troškove najmanje mjesec dana (ali ne tri mjeseca) i 9 % tijekom najmanje jednog tjedna (ali manje od mjesec dana). Naposljetku, 16 % ispitanika odgovorilo je da nemaju uštede u hitnim slučajevima.

Analiza na razini zemalja pokazuje da gotovo polovina ispitanika u Švedskoj (46 %), Nizozemskoj (47 %) i Luksemburgu (48 %) odgovara da bi, ako bi izgubili glavni izvor prihoda, mogli pokriti šest mjeseci ili više svojih životnih troškova, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće. U zemljama s desne strane grafikona polovica ispitanika daje isti odgovor: 19 % u Latviji, 22 % u Mađarskoj, 23 % u Rumunjskoj, Hrvatskoj i Grčkoj. U potonjim zemljama najmanje jedan od pet ispitanika odgovara da nemaju hitne uštede, na primjer 26 % u Latviji, 25 % u Rumunjskoj i 24 % u Grčkoj; međutim, ta je brojka visoka i u Finskoj (25 %).

Q8 Ako ste danas izgubili svoj glavni izvor prihoda, koliko dugo možete nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Sljedeće sociodemografske skupine vjerojatnije će odgovoriti da bi, ako izgube glavni izvor prihoda, mogle pokriti šest mjeseci ili više svojih životnih troškova, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće:

Muškarci (37 % u usporedbi s 30 % žena)

Ispitanici u dobi od 55 godina i više (40 %); ta se brojka zatim postupno smanjuje prema dobnoj skupini (s 34 % za osobe u dobi od 40 do 54 godine na 17 % za osobe u dobi od 18 do 24 godine)

Osobe s visokom razinom obrazovanja (43 %, u usporedbi s 28 % osoba s niskom razinom obrazovanja i 29 % osoba sa srednjom razinom obrazovanja)

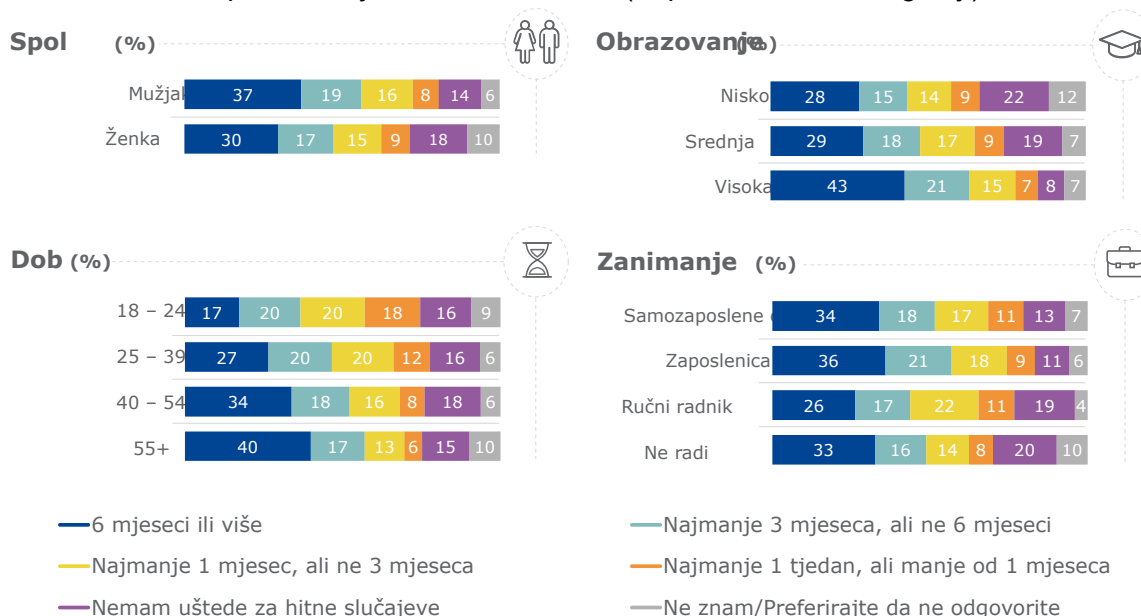
Zaposlenici (36 %), nakon čega slijede samozaposlene osobe (34 %) i osobe koje ne rade (33 %), u usporedbi s fizičkim radnicima (26 %).

S druge strane, vjerojatnije je da skupine neće ostvariti hitne uštede:

Ispitanici s niskom razinom obrazovanja (22 %), nakon kojih slijede ispitanici bez srednje razine obrazovanja (19 %), u usporedbi s visokom razinom obrazovanja (8 %)

Fizički radnici (19 %) i oni koji ne rade (20 %), u usporedbi sa samozaposlenim ispitanicima (13 %) i zaposlenicima (11 %).

Q8 Ako ste izgubili svoj glavni izvor prihoda danas, koliko dugo možete nastaviti pokrivati svoje troškovi života, bez posuđivanja novca ili selidbe? (% prema sociodemografiji)

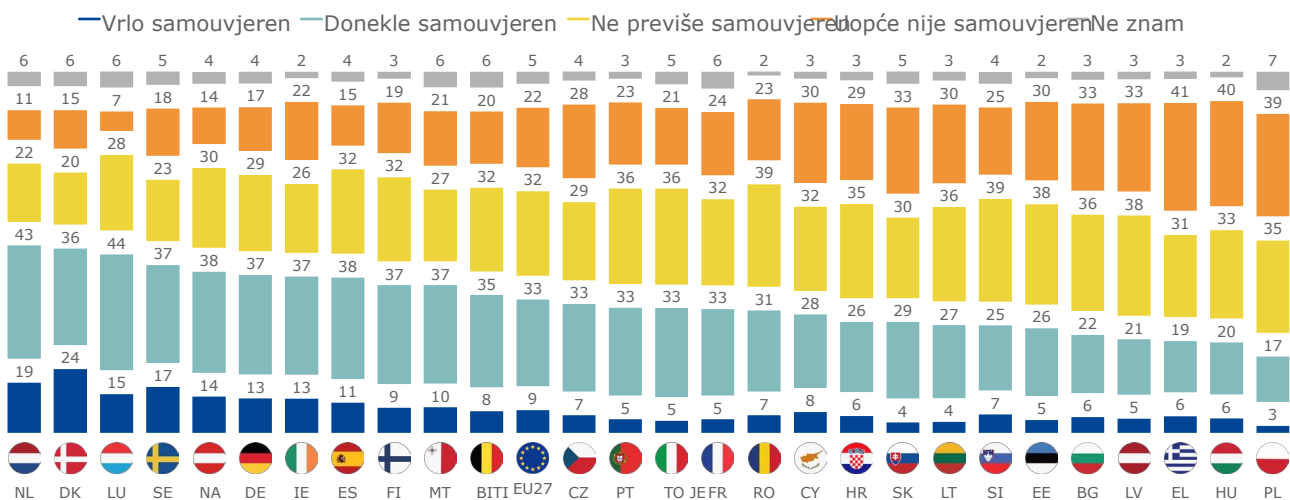
Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

3.3. Mirovinski planovi

Oko četiri od deset ispitanika diljem EU-a osjeća se „vrlo sigurnim” (9 %) ili „nešto sigurnim” (33 %) da će imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja. Većina osjećaja, međutim, je jedan od nepovjerenja: 32 % ispitanika odgovorilo je da „nisu previše sigurni” da će imati dovoljno novca za ugodan život tijekom svojih godina umirovljenja, a 22 % da „uopće nije samouvjeren”.

Među državama članicama postoje znatne razlike u pogledu povjerenja u mirovinske planove. Omjer osjećaja „vrlo” ili „nešto pouzdano” kreće se od niskih 20 % u Poljskoj do visokih 62 % u Nizozemskoj. Međutim, u većini država članica udio koji se osjeća „vrlo sigurnim” ostaje ispod 10 %. Nadalje, u otprilike polovici država članica četvrtina ili više ispitanika izjavilo je da se „uopće ne osjeća ugodno” da će imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja; ta je brojka općenito najviša u Grčkoj (41 %), Mađarskoj (40 %) i Poljskoj (39 %).

Q10 Ukupno, koliko ste sigurni da ćete imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Sljedeće sociodemografske skupine imaju veću vjerojatnost da će se osjećati „vrlo” „nešto sigurno” da će imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja:

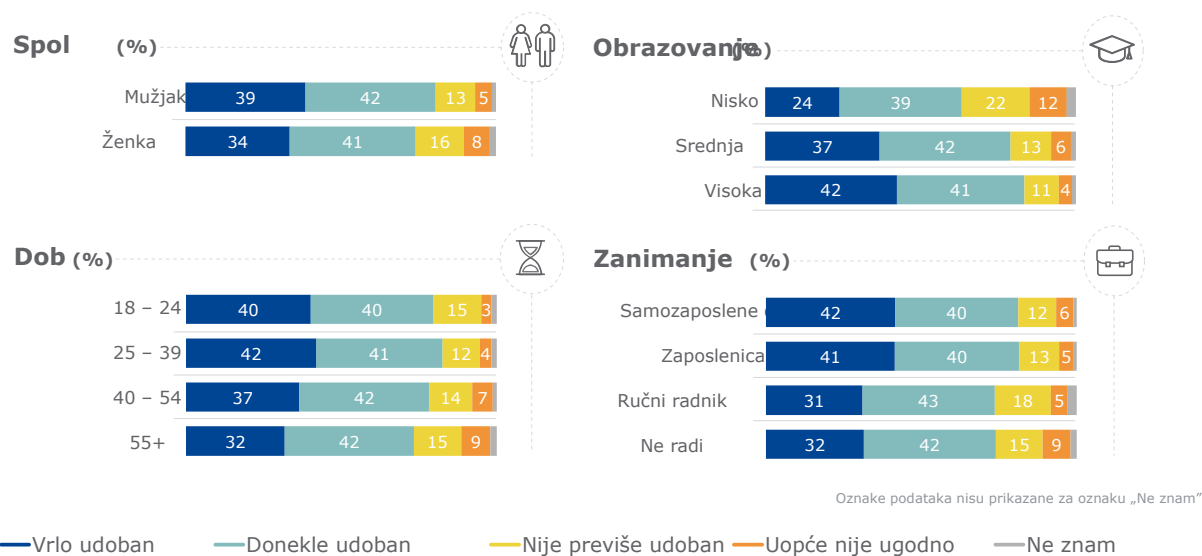
Muškarci (81 % u usporedbi sa 74 % žena)³

Ispitanici mlađi od 55 godina (80 % osoba u dobi od 18 do 24 godine, 83 % osoba u dobi od 25 do 39 godina i 78 % osoba u dobi od 40 do 54 godine, u usporedbi sa 73 % osoba u dobi od 55 i više godina)

Osobe sa srednjim (79 %) ili visokim stupnjem obrazovanja (83 %), u usporedbi sa 63 % osoba s niskom razinom obrazovanja

Samozaposleni ispitanici (81 %) i zaposlenici (82 %), u usporedbi sa 74 % fizičkih radnika i onih koji ne rade.

Q10 Ukupno, koliko ste sigurni da ćete imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

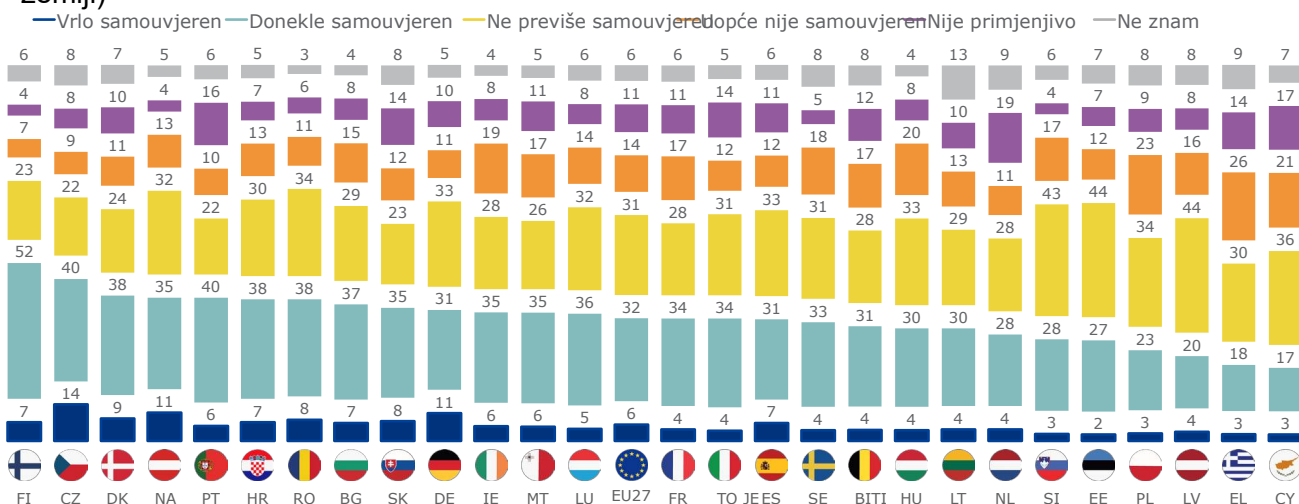
3 Zbog zaokruživanja, postotci prikazani na grafikonima ne zbrajaju uvijek točno zbrojeve navedene u tekstu.

Odjeljak 4. Investicijsko savjetovanje primljeno od banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika

Manje od četiri od deset ispitanika diljem EU-a osjeća se „vrlo sigurnim” (6 %) ili „nešto sigurnim” (32 %) da je investicijsko savjetovanje koje primaju od svoje banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika prvenstveno u njihovu najboljem interesu. Međutim, veći broj navodi da se ne osjeća samouvjerenom (31 % „nije previše samouvjerenom”, a 14 % „uopće nije samouvjerenom”). Svaki deseti ispitanik smatra da pitanje nije relevantno za njihovu osobnu situaciju, a 6 % „ne zna”.

Na nacionalnoj razini udio koji se osjeća „vrlo” ili „nešto sigurnije” u pogledu investicijskog savjetovanja prvenstveno u njihovu najboljem interesu kreće se od otprilike jednog od pet ispitanika na Cipru (19 %) i Grčkoj (20 %) do šest od deset ispitanika u Finskoj (60 %).⁴ S druge strane, udio koji se ne osjeća previše samouvjerenom ili nimalo neuvjerenom varira između manje od trećine u Finskoj (30 %), Češkoj (31 %) i Portugalu (32 %) do šest od deset ispitanika u Latviji i Sloveniji (obje 60 %).

Pitanje 12 Koliko ste sigurni da je investicijsko savjetovanje koje dobivate od vaše banke/osiguravatelja/financijskog savjetnika prvenstveno u vašem najboljem interesu? (% po zemlji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

4 Zbog zaokruživanja, postotci prikazani na grafikonima ne zbrajaju uvijek točno zbrojeve navedene u tekstu.

Sljedeće sociodemografske skupine češće će izvijestiti da se osjećaju „vrlo” sigurnije da su investicijski savjeti koje dobiju od svoje banke, osiguravatelja ili financijskog savjetnika prvenstveno u njihovom najboljem interesu:

Muškarci (42 % u usporedbi s 36 % žena)

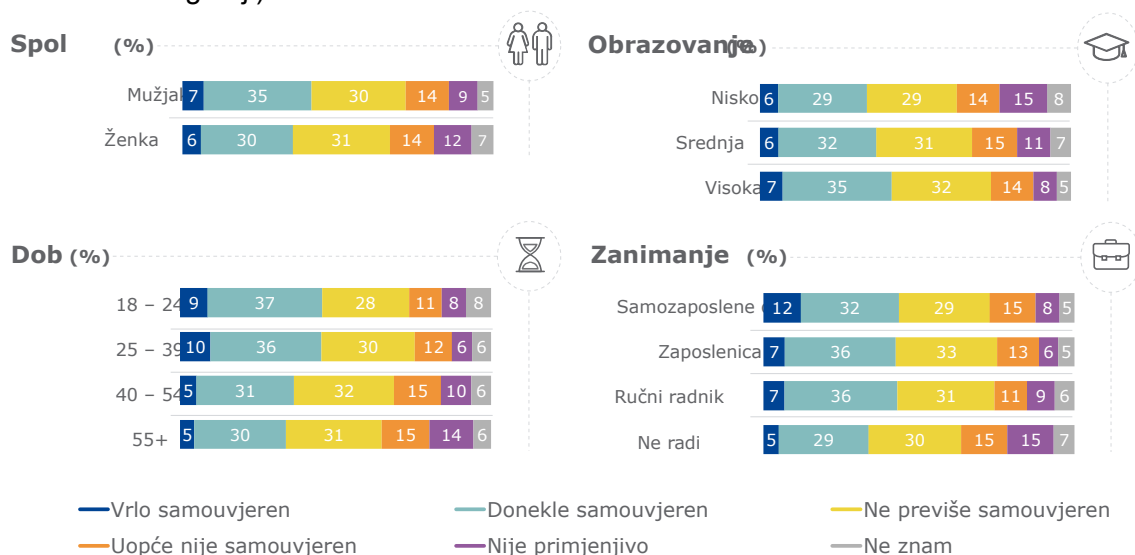
Ispitanici mlađi od 40 godina (46 % osoba u dobi od 18 do 24 godine ili u dobi od 25 do 39 godina, u usporedbi s 37 % osoba u dobi od 40 do 54 godine i 34 % osoba u dobi od 55 godina i više)

Osobe s visokom razinom obrazovanja (42 %, u usporedbi s 37 % ispitanika sa srednjom razinom obrazovanja i 34 % osoba s niskom razinom obrazovanja)

Γ radni ispitanici (44 % za samozaposlene osobe i 43 % za zaposlenike i fizičke radnike, u usporedbi s 34 % onih koji ne rade).

Udio odgovora „nije primjenjivo” veći je od prosjeka za osobe u dobi od 55 i više godina (15 % u odnosu na prosječno 11 %), s niskom razinom obrazovanja (15 %) i onima koji ne rade (15 %).

Pitanje 12 Koliko ste sigurni da je investicijsko savjetovanje koje dobivate od vaše banke/osiguratelja/financijskog savjetnika prvenstveno u vašem najboljem interesu? (% prema sociodemografiji)

Osnova: Svi ispitanici (n=26 139)

Tehničke specifikacije

Od 29. ožujka do 5. travnja 2023. Ipsos European Public Affairs proveo je Flash Eurobarometer 525 na zahtjev Europske komisije, Glavne uprave za financijsku stabilnost, financijske usluge i uniju tržišta kapitala. Riječ je o općoj anketi javnosti koju koordinira Glavna uprava za komunikaciju, Odjel za praćenje medija i Eurobarometra. Flash Eurobarometer 525 obuhvaća stanovništvo građana EU-a, osobe s boravištem u jednoj od 27 država članica EU-a i starije od 18 godina.

Svi razgovori provedeni su putem računalno potpomognutog web intervjua (CAWI), koristeći Ipsos online panele i njihovu partnersku mrežu. Ispitanici su odabrani iz panela za internetski pristup, skupina prethodno zaposlenih pojedinaca koji su pristali sudjelovati u istraživanju. Kvota uzorkovanja utvrđena je na temelju dobi od 18 do 24 godine, u dobi od 25 do 34 godine, u dobi od 25 do 44 godine, u dobi od 45 do 54 godine, u dobi od 55 do 64 godine i u dobi od 65 do više godina, na temelju spola, razine obrazovanja i geografske regije (NUTS1, NUTS2 ili NUTS 3, ovisno o veličini zemlje i broju regija NUTS-a).

	Broj intervjua	Datumi terenskog rada	Stanovništvo 18+ (apsolutni broj)	Stanovništvo 18+ (kao postotak stanovništva 27 država članica EU-a)
EU27	26139	29.3.2023 – 5.4.2023	365822635	100,00 %
BITI	1015	29.3.2023 – 3.4.2023	9289646	2,54 %
BG	1010	29.3.2023 – 4.4.2023	5650134	1,54 %
CZ	1013	29.3.2023 – 3.4.2023	8513726	2,33 %
DK	1024	29.3.2023 – 4.4.2023	4721691	1,29 %
DE	1006	29.3.2023 – 4.4.2023	69373865	18,96 %
EE	1029	29.3.2023 – 4.4.2023	1072458	0,29 %
IE	1013	29.3.2023 – 5.4.2023	3864876	1,06 %
EL	1065	29.3.2023 – 4.4.2023	8711062	2,38 %
ES	1017	29.3.2023 – 3.4.2023	39294807	10,74 %
FR	1065	29.3.2023 – 31.3.2023	53438508	14,61 %
HR	1031	29.3.2023 – 5.4.2023	3195690	0,87 %
TO JE	1024	29.3.2023 – 31.3.2023	49811219	13,62 %
CY	535	29.3.2023 – 4.4.2023	731677	0,20 %
LV	1018	29.3.2023 – 4.4.2023	1518893	0,42 %
LT	1024	29.3.2023 – 4.4.2023	2310067	0,63 %
LU	513	29.3.2023 – 5.4.2023	522754	0,14 %
HU	1016	29.3.2023 – 4.4.2023	7981992	2,18 %
MT	532	29.3.2023 – 4.4.2023	438294	0,12 %
NL	1005	29.3.2023 – 4.4.2023	14289828	3,91 %
NA	1011	29.3.2023 – 4.4.2023	7427239	2,03 %
PL	1003	29.3.2023 – 5.4.2023	30743972	8,40 %
PT	1016	29.3.2023 – 4.4.2023	8715904	2,38 %
RO	1063	29.3.2023 – 5.4.2023	15304495	4,18 %
SI	1011	29.3.2023 – 5.4.2023	1730790	0,47 %
SK	1017	29.3.2023 – 5.4.2023	4402238	1,20 %
FI	1021	29.3.2023 – 4.4.2023	4512724	1,23 %
SE	1042	29.3.2023 – 5.4.2023	8254086	2,26 %

Upitnik

PITAJTE SVE

Pitanje 1. Kako biste ocijenili svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u [COUNTRY]?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Vrlo visoka 1

Prilično visoka 2

Oko prosjeka 3

Prilično niska 4

Vrlo niska 5

Ne znam 998

PITAJTE SVE

Uvod Sljedeći odjeljak je više kao kviz. Pitanja nisu osmišljena da vas uhvate, pa ako mislite da imate točan odgovor, vjerojatno to učinite. Ako ne znate odgovor, jednostavno označite okvir „ne znam”.

PITAJTE SVE

Zamislite da netko uloži 100 EUR na štedni račun s zajamčenom kamatnom stopom od 2 % godišnje. Ne vrše daljnja plaćanja na taj račun i ne podižu novac. Koliko bi bilo na računu na kraju pet godina nakon isplate kamate?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Više od 110 eura 1

Točno 110 eura 2

Manje od 110 EUR 3

Ne znam 4

PITAJTE SVE

Q3 Sada zamislite sljedeću situaciju. Dobit ćete dar od 1000 eura u jednoj godini, a tijekom te godine inflacija ostaje na 2 %. Za godinu dana, s 1000 eura, moći ćete kupiti:

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Više nego što danas možete kupiti 1

Isti iznos 2

Manje nego što danas možete kupiti 3

Ne znam 4

PITAJTE SVE

Q4 Ako kamatne stope porastu, što će se obično dogoditi s cijenama obveznica?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Uzdići će se 1

Pasti će 2

Oni će ostati isti, jer ne postoji odnos između cijena obveznica i kamatne stope 3

Ne znam 4

PITAJTE SVE

Q5 Što je od sljedećeg istina? Ulaganje s većim povratom vjerojatno će biti:

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Rizičniji od ulaganja s nižim povratom 1

Manje rizična od ulaganja s nižim povratom 2

Jednako rizična kao ulaganje s nižim povratom 3

Ne znam 4

PITAJTE SVE

Q6 Ulaganje u širok raspon „dionica društva” vjerojatno će biti:

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Rizičniji od ulaganja u jednu dionicu 1

Manje rizično od ulaganja u jednu dionicu 2

Jednako rizično kao ulaganje u jednu dionicu 3

Ne znam 4

PITAJTE SVE

Pitanje 7. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama?

[JEDAN ODGOVOR PO RETKU] [NASUMIČNO 1 – 3]

Q7_1 Prije nego što kupim nešto, pažljivo razmotrim mogu li si to priuštiti

Q7_2 Ja pratim i pratim svoje troškove

Q7_3 Utvrđujem dugoročne financijske ciljeve i nastojim ih ostvariti

[SKALA ODGOVORA]

Potpuno se slažem 1

Donekle se slažem 2

Donekle se ne slažem 3

Potpuno se ne slažem 4

Flash Eurobarometar 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Ne znam 998

PITAJTE SVE

Q8 Ako ste danas izgubili svoj glavni izvor prihoda, koliko dugo možete nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Nemam uštede za hitne slučajeve 1

Najmanje 1 tjedan, ali manje od 1 mjeseca 2

Najmanje 1 mjesec, ali ne 3 mjeseca 3

Najmanje 3 mjeseca, ali ne 6 mjeseci 4

6 mjeseci ili više 5

Ne znam/Preferirajte da ne odgovorite 998

PITAJTE SVE

Q9 Koji od sljedećih financijskih proizvoda trenutno imate ili ste imali u posljednje dvije godine?

[DOPUŠTENO JE VIŠE ODGOVORA]

Privatna mirovina ili mirovinski proizvod 1

Životno osiguranje 2

Neživotno osiguranje (npr. osiguranje kućanstava, osiguranje motornih vozila) 3

Hipoteka ili stambeni kredit 4

Ostali potrošački krediti 5

Investicijski proizvod (fondovi, dionice ili obveznice) 6

Kriptovalute (uključujući kriptovalute) 7

Nijedan od njih 8

Ne znam/radite da ne odgovorite 998

PITAJTE SVE

Q10 Ukupno, koliko ste sigurni da ćete imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Vrlo samouvjeren 1

Donekle samouvjeren 2

Ne previše samouvjeren 3

Uopće nije samouvjeren 4

Ne znam 998

PITAJTE SVE

Q11 Koliko ste zadovoljni korištenjem digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje [INFO BUTTON: Digitalne financijske usluge financijske su usluge koje se nude ili olakšavaju upotrebom tehnologije/digitalnih rješenja, kao što su aplikacije mobilnog/internetskog bankarstva, digitalni alati za izradu proračuna ili usluge trenutnog plaćanja]?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Vrlo udoban 1

Donekle udoban 2

Nije previše udoban 3

Uopće nije ugodno 4

Ne znam 998

PITAJTE SVE

Pitanje 12 Koliko ste sigurni da je investicijsko savjetovanje koje dobivate od vaše banke/osiguratelja/financijskog savjetnika prvenstveno u vašem najboljem interesu?

[JEDINSTVENI ODGOVOR]

Vrlo samouvjeren 1

Donekle samouvjeren 2

Ne previše samouvjeren 3

Uopće nije samouvjeren 4

Nije primjenjivo 997

Ne znam

Flash Eurobarometer 525

Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Prilogs podacima

Pitanje 1. Kako biste ocijenili svoje cjelokupno znanje o financijskim pitanjima u usporedbi s drugim odraslim osobama u [COUNTRY]?

	Vrlo visoka	Prilično visoka	Okolo prosjeka	Prilično niska	Vrlo niska	Ne znam
EU27	5	25	52	12	4	1
BITI	3	26	51	14	4	2
BG	5	25	62	5	2	1
CZ	3	28	58	8	2	1
DK	6	25	57	9	3	2
DE	6	21	56	13	4	1
EE	5	26	53	12	2	2
IE	6	24	58	9	3	1
EL	5	24	52	12	6	1
ES	6	24	53	11	5	0
FR	8	34	42	10	3	3
HR	5	24	62	6	2	1
TO JE	3	15	54	19	8	1
CY	3	26	54	11	4	1
LV	2	22	57	14	3	1
LT	4	29	53	11	2	1
LU	6	30	52	10	2	1
HU	2	19	65	10	4	0
MT	4	17	63	9	4	3
NL	5	29	56	8	2	1
NA	4	15	58	15	6	4
PL	6	34	46	10	2	2
PT	3	13	67	11	5	2
RO	8	43	41	6	1	0
SI	4	21	62	11	2	1
SK	4	25	60	8	2	1
FI	6	33	49	11	1	1
SE	4	25	56	12	3	0

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Zamislite da netko stavlja [100 EUR] na štedni račun s zajamčenom kamatnom stopom od 2 % godišnje. Ne vrše daljnja plaćanja na taj račun i ne podižu novac. Koliko bi bilo na računu na kraju pet godina nakon isplate kamate?

	Više od [101 EUR]	Točno [101 EUR]	Manje od [110 EUR]	Ne know
EU27	45	30	19	6
BITI	44	27	22	6
BG	40	32	21	8
CZ	40	31	24	5
DK	50	23	20	7
DE	56	29	11	4
EE	49	34	12	5
IE	47	32	18	3
EL	44	31	17	8
ES	37	37	17	9
FR	47	28	20	5
HR	41	40	15	5
TO JE	39	32	24	5
CY	46	32	17	5
LV	40	38	17	6
LT	38	41	15	6
LU	56	29	11	4
HU	44	29	23	5
MT	43	38	15	5
NL	59	24	15	3
NA	44	31	20	5
PL	36	27	25	12
PT	35	39	19	7
RO	38	32	23	7
SI	44	29	19	8
SK	40	36	20	5
FI	50	28	17	4
SE	57	21	19	4

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q3 Sada zamislite sljedeću situaciju. Dobit ćete dar od [000 eura] za godinu dana, a tijekom te godine inflacija ostaje na 2 %. Za godinu dana, s [000 eura], moći ćete kupiti:

	Više nego što danas možete kupiti	Isti iznos	Manje nego što danas možete kupiti	Ne znam
EU27	7	22	65	6
BITI	7	19	68	7
BG	4	27	64	5
CZ	9	19	65	6
DK	11	12	69	9
DE	7	19	68	6
EE	6	7	84	4
IE	11	23	61	5
EL	6	32	55	8
ES	8	24	61	7
FR	8	24	61	7
HR	6	18	71	4
TO JE	7	28	59	7
CY	7	37	48	8
LV	11	15	69	5
LT	7	7	79	7
LU	7	18	72	4
HU	5	16	75	4
MT	4	25	64	7
NL	6	15	75	4
NA	7	15	73	5
PL	6	18	68	8
PT	9	32	55	5
RO	9	26	58	7
SI	4	14	78	5
SK	4	19	72	5
FI	4	6	84	6
SE	10	15	67	9

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q4 Ako kamatne stope porastu, što će se obično dogoditi s cijenama obveznica?

	Uzdići će se	Pasti će	Oni će ostati isti, jer ne postoji odnos između cijena obveznica i kamatne stope	Ne znam
EU27	29	20	23	28
BITI	26	16	27	31
BG	32	20	23	26
CZ	28	21	31	21
DK	22	37	19	22
DE	21	21	21	37
EE	29	22	21	28
IE	25	24	26	24
EL	27	22	21	31
ES	38	18	19	26
FR	29	13	29	29
HR	25	22	32	21
TO JE	29	26	21	24
CY	19	21	23	37
LV	25	14	30	31
LT	22	18	29	31
LU	33	13	28	26
HU	31	22	28	20
MT	20	24	33	24
NL	24	25	23	29
NA	22	21	28	29
PL	37	22	19	23
PT	48	12	22	18
RO	41	14	32	13
SI	28	26	23	24
SK	22	27	30	22
FI	32	15	21	32
SE	18	22	25	35

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q5 Što je od sljedećeg istina? Ulaganje s većim povratom vjerojatno će biti:

	Rizičniji od ulaganja s nižim povratom	Manje rizična od ulaganja s nižim povratom	Jednako rizična kao ulaganje s nižim povratom	Ne znam
EU27	66	9	15	10
BITI	65	8	13	14
BG	60	11	21	8
CZ	74	6	13	7
DK	76	7	8	10
DE	60	12	16	13
EE	71	7	15	8
IE	75	7	14	5
EL	69	10	12	9
ES	69	14	10	8
FR	68	9	13	10
HR	61	8	22	9
TO JE	68	9	17	6
CY	69	8	12	11
LV	61	7	23	9
LT	58	7	20	15
LU	66	6	14	14
HU	74	7	14	5
MT	74	5	11	11
NL	67	7	16	10
NA	60	9	17	14
PL	57	9	17	17
PT	75	5	15	5
RO	58	7	30	5
SI	73	7	13	7
SK	72	6	18	4
FI	79	8	7	7
SE	76	6	8	10

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q6 Ulaganje u širok raspon „dionica društva” vjerojatno će biti:

	Rizičniji od ulaganja u jednu dionicu	Manje rizično od ulaganja u jednu dionicu	Jednako rizično kao ulaganje u jednu dionicu	Ne znam
EU27	15	56	14	15
BITI	9	63	11	17
BG	14	51	18	18
CZ	12	59	13	17
DK	11	68	10	11
DE	11	64	10	16
EE	8	74	12	6
IE	13	60	17	10
EL	19	41	15	25
ES	23	51	12	15
FR	13	53	17	17
HR	17	53	20	10
TO JE	15	55	13	18
CY	21	43	14	22
LV	8	56	24	12
LT	8	63	18	11
LU	6	64	16	15
HU	23	44	18	15
MT	12	58	14	17
NL	6	73	7	14
NA	10	63	16	11
PL	16	54	17	13
PT	24	49	18	9
RO	20	45	24	12
SI	14	68	9	9
SK	16	52	22	10
FI	7	77	9	8
SE	12	60	11	18

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q7_1 U kojoj se mjeri slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Prije nego što nešto kupim, pažljivo razmotrim mogu li si to priuštiti.

	Potpuno se slažem	Donekle se slažem	Donekle se ne slažem	Potpuno se ne slažem	Ne znam
EU27	51	41	6	2	0
BITI	46	44	7	2	1
BG	54	37	5	4	0
CZ	48	45	6	1	0
DK	46	42	10	3	0
DE	50	39	8	2	1
EE	36	53	10	2	0
IE	58	34	6	3	0
EL	81	17	2	0	0
ES	51	39	8	1	1
FR	50	42	6	1	0
HR	55	37	7	1	0
TO JE	54	41	5	1	0
CY	79	19	2	0	0
LV	46	46	6	2	1
LT	45	45	9	1	1
LU	49	43	7	1	1
HU	49	45	5	1	0
MT	73	23	3	1	0
NL	48	41	7	4	0
NA	50	40	7	2	0
PL	42	50	7	1	1
PT	45	52	2	0	1
RO	65	32	2	1	0
SI	56	35	8	1	1
SK	42	50	6	1	1
FI	38	48	11	4	0
SE	52	40	7	2	0

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q7_2 U kojoj se mjeri slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Pratim i pratim svoje troškove

	Potpuno se slažem	Donekle se slažem	Donekle se ne slažem	Potpuno se ne slažem	Ne znam
EU27	49	43	6	2	1
BITI	43	45	8	3	1
BG	65	27	5	4	0
CZ	54	41	4	1	1
DK	55	35	7	3	0
DE	57	38	4	1	1
EE	31	52	12	5	0
IE	42	47	8	3	1
EL	50	38	7	3	2
ES	48	43	7	1	0
FR	46	47	5	1	0
HR	60	34	5	1	0
TO JE	47	44	7	1	0
CY	50	40	7	3	1
LV	38	50	8	3	1
LT	38	50	9	2	1
LU	50	44	5	1	0
HU	49	44	6	1	0
MT	49	42	7	2	0
NL	49	37	10	4	1
NA	56	37	5	1	1
PL	42	50	6	2	1
PT	31	55	11	2	0
RO	57	38	3	2	0
SI	61	32	6	1	1
SK	43	49	7	2	0
FI	16	33	26	24	1
SE	58	36	5	1	1

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q7_3 U kojoj se mjeri slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Postavljam dugoročne financijske ciljeve i nastojim ih ostvariti

	Potpuno se slažem	Donekle se slažem	Donekle se ne slažem	Potpuno se ne slažem	Ne znam
EU27	21	50	20	6	3
BITI	18	50	20	8	4
BG	26	46	17	10	2
CZ	18	52	24	4	2
DK	18	52	18	9	4
DE	26	47	18	6	2
EE	12	53	24	6	5
IE	19	49	20	10	2
EL	26	52	12	6	5
ES	21	45	27	5	2
FR	18	52	19	7	4
HR	24	52	15	9	1
TO JE	16	51	23	6	4
CY	38	43	14	3	3
LV	13	46	25	8	8
LT	16	52	24	5	3
LU	20	50	22	7	1
HU	20	51	19	7	2
MT	29	47	15	5	4
NL	25	47	16	8	3
NA	27	47	20	5	1
PL	16	55	18	6	5
PT	19	58	17	2	4
RO	30	56	9	3	2
SI	34	47	13	5	1
SK	16	53	22	8	2
FI	13	50	25	12	1
SE	30	51	13	4	2

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q8 Ako ste danas izgubili svoj glavni izvor prihoda, koliko dugo možete nastaviti pokrivati svoje životne troškove, bez posuđivanja novca ili preseljenja kuće?

	Nemam uštede za hitne slučajeve	Najmanje 1 tjedan, ali manje od 1 mjeseca	Najmanje 1 mjesec, ali ne 3 mjeseca	Najmanje 3 mjeseca, ali ne 6 mjeseci	6 mjeseci ili više	Ne znam/Preferirate da ne odgovorite
EU27	16	9	16	18	33	8
BITI	14	8	12	15	39	13
BG	23	12	19	16	24	7
CZ	17	10	17	22	29	4
DK	16	6	13	15	42	9
DE	16	8	15	20	34	7
EE	15	9	20	18	32	6
IE	18	12	16	17	32	6
EL	24	10	19	15	23	9
ES	10	10	17	17	36	9
FR	14	9	15	19	33	10
HR	20	11	21	20	23	5
TO JE	15	6	11	17	39	11
CY	20	12	20	13	28	8
LV	26	14	19	17	19	6
LT	17	8	15	19	36	6
LU	5	4	16	19	48	7
HU	21	10	21	22	22	4
MT	10	9	14	16	35	17
NL	8	5	13	17	47	9
NA	17	8	16	18	33	8
PL	20	11	19	20	25	6
PT	21	6	16	19	30	8
RO	25	11	21	15	23	5
SI	19	9	18	18	30	6
SK	18	9	16	22	28	7
FI	25	12	20	11	29	4
SE	10	7	14	16	46	7

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q9 Koji od sljedećih financijskih proizvoda trenutno imate ili ste imali u posljednje dvije godine?
[VIŠE ODGOVORA]

	Privatna mirovina ili mirovinski proizvod	Životno osiguranje	Neživotno osiguranje (npr. osiguranje kućanstava, osiguranje motornih vozila)	Hipoteka ili stambeni kredit	Ostali potrošačk i krediti	Investicijsk i proizvod (fondovi, dionice ili obveznice)	Kriptovalute (uključujući kriptovalute)	Nijed an od njih	Ne znam/r adite da ne odgovo rite
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
BITI	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
TO JE	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
NA	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q10 Ukupno, koliko ste sigurni da ćete imati dovoljno novca za ugodan život tijekom godina umirovljenja?

	Vrlo samouvjeren	Donekle samouvjeren	Ne previše samouvjeren	Uopće nije samouvjeren	Ne znam
EU27	9	33	32	22	5
BITI	8	35	32	20	6
BG	6	22	36	33	3
CZ	7	33	29	28	4
DK	24	36	20	15	6
DE	13	37	29	17	4
EE	5	26	38	30	2
IE	13	37	26	22	2
EL	6	19	31	41	3
ES	11	38	32	15	4
FR	5	33	32	24	6
HR	6	26	35	29	3
TO JE	5	33	36	21	5
CY	8	28	32	30	3
LV	5	21	38	33	3
LT	4	27	36	30	3
LU	15	44	28	7	6
HU	6	20	33	40	2
MT	10	37	27	21	6
NL	19	43	22	11	6
NA	14	38	30	14	4
PL	3	17	35	39	7
PT	5	33	36	23	3
RO	7	31	39	23	2
SI	7	25	39	25	4
SK	4	29	30	33	5
FI	9	37	32	19	3
SE	17	37	23	18	5

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Q11 Koliko ste zadovoljni korištenjem digitalnih financijskih usluga, kao što su internetsko bankarstvo ili mobilno plaćanje?

	Vrlo udoban	Donekle udoban	Nije previše udoban	Uopće nije ugodno	Ne znam
EU27	36	41	14	7	2
BITI	32	49	13	5	1
BG	42	33	14	8	3
CZ	55	36	5	4	2
DK	48	45	5	2	1
DE	44	37	11	6	2
EE	50	39	8	3	1
IE	45	34	10	11	1
EL	28	35	16	20	2
ES	23	43	23	8	2
FR	25	44	21	10	1
HR	56	28	9	5	2
TO JE	22	49	19	8	3
CY	38	36	18	8	1
LV	36	53	9	2	1
LT	58	33	6	2	1
LU	28	57	11	3	1
HU	40	38	12	7	3
MT	49	26	14	10	2
NL	52	40	5	2	1
NA	57	28	7	5	2
PL	40	47	7	4	2
PT	20	45	22	9	4
RO	44	36	12	5	2
SI	44	32	15	9	1
SK	50	38	7	4	2
FI	69	26	3	2	1
SE	58	32	5	2	2

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Pitanje 12 Koliko ste sigurni da je investicijsko savjetovanje koje dobivate od vaše banke/osiguratelja/financijskog savjetnika prvenstveno u vašem najboljem interesu?

	Vrlo samouvjeren	Donekle samouvjeren	Ne previše samouvjeren	Uopće nije samouvjeren	Nije primjenjivo	Ne znam
EU27	6	32	31	14	11	6
BITI	4	31	28	17	12	8
BG	7	37	29	15	8	4
CZ	14	40	22	9	8	8
DK	9	38	24	11	10	7
DE	11	31	33	11	10	5
EE	2	27	44	12	7	7
IE	6	35	28	19	8	4
EL	3	18	30	26	14	9
ES	7	31	33	12	11	6
FR	4	34	28	17	11	6
HR	7	38	30	13	7	5
TO JE	4	34	31	12	14	5
CY	3	17	36	21	17	7
LV	4	20	44	16	8	8
LT	4	30	29	13	10	13
LU	5	36	32	14	8	6
HU	4	30	33	20	8	4
MT	6	35	26	17	11	5
NL	4	28	28	11	19	9
NA	11	35	32	13	4	5
PL	3	23	34	23	9	8
PT	6	40	22	10	16	6
RO	8	38	34	11	6	3
SI	3	28	43	17	4	6
SK	8	35	23	12	14	8
FI	7	52	23	7	4	6
SE	4	33	31	18	5	8

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Ocjena financijskog znanja – broj točnih odgovora na pet pitanja o financijskom znanju (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)

	Niska ocjena (0 ili 1 točan odgovor)	Srednja ocjena (2 ili 3 točna odgovora)	Visoka ocjena (4 ili 5 točnih odgovora)
EU27	24	50	26
BITI	26	44	30
BG	26	54	20
CZ	21	54	25
DK	15	45	40
DE	22	46	32
EE	13	47	39
IE	22	47	31
EL	29	52	19
ES	27	54	19
FR	25	51	25
HR	22	55	24
TO JE	26	49	25
CY	30	51	19
LV	25	55	20
LT	21	54	25
LU	24	43	33
HU	17	61	22
MT	19	54	26
NL	18	39	43
NA	22	50	28
PL	25	55	20
PT	28	56	16
RO	30	57	13
SI	15	49	36
SK	20	53	27
FI	11	49	40
SE	19	47	34

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Ocjena financijskog ponašanja – broj „financijski osviještenih” ponašanja povezanih s odabirom proizvoda, praćenjem troškova i težnjom za postizanjem financijskih ciljeva (P7)

	Niska ocjena (slaže se s najviše 1 izjavom)	Srednja ocjena (suglasno s dvije izjave)	Visoka ocjena (suglasno sa svim izjavama)
EU27	8	28	65
BITI	11	28	61
BG	9	24	67
CZ	7	29	64
DK	11	27	62
DE	6	29	65
EE	14	32	54
IE	9	31	60
EL	7	23	71
ES	10	30	60
FR	7	29	65
HR	7	22	71
TO JE	7	30	62
CY	4	24	72
LV	11	37	52
LT	13	25	62
LU	8	27	65
HU	6	28	66
MT	6	23	71
NL	12	25	63
NA	8	26	67
PL	9	27	65
PT	8	23	69
RO	4	14	82
SI	8	19	73
SK	8	29	63
FI	32	32	36
SE	7	21	73

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Ukupna ocjena financijske pismenosti – ocjena zbroja financijskog znanja i ocjena financijskog ponašanja (s jednakim ponderom za svaku ocjenu)

	Niska ocjena (rezultat <=5)	Srednja ocjena (rezultat > 5 i <9)	Visoka ocjena (ocjena 9 ili 10)
EU27	18	64	18
BITI	22	58	20
BG	20	65	15
CZ	16	66	17
DK	16	57	27
DE	16	61	24
EE	16	61	23
IE	17	64	19
EL	19	65	16
ES	22	65	13
FR	18	64	17
HR	16	65	20
TO JE	19	64	18
CY	19	66	15
LV	24	65	11
LT	19	65	16
LU	15	62	23
HU	12	72	16
MT	13	67	20
NL	15	56	28
NA	17	62	21
PL	20	65	15
PT	19	71	11
RO	14	74	12
SI	12	61	27
SK	17	63	20
FI	27	56	17
SE	14	59	27

Flash Eurobarometer 525 – Praćenje razine financijske pismenosti u EU-u

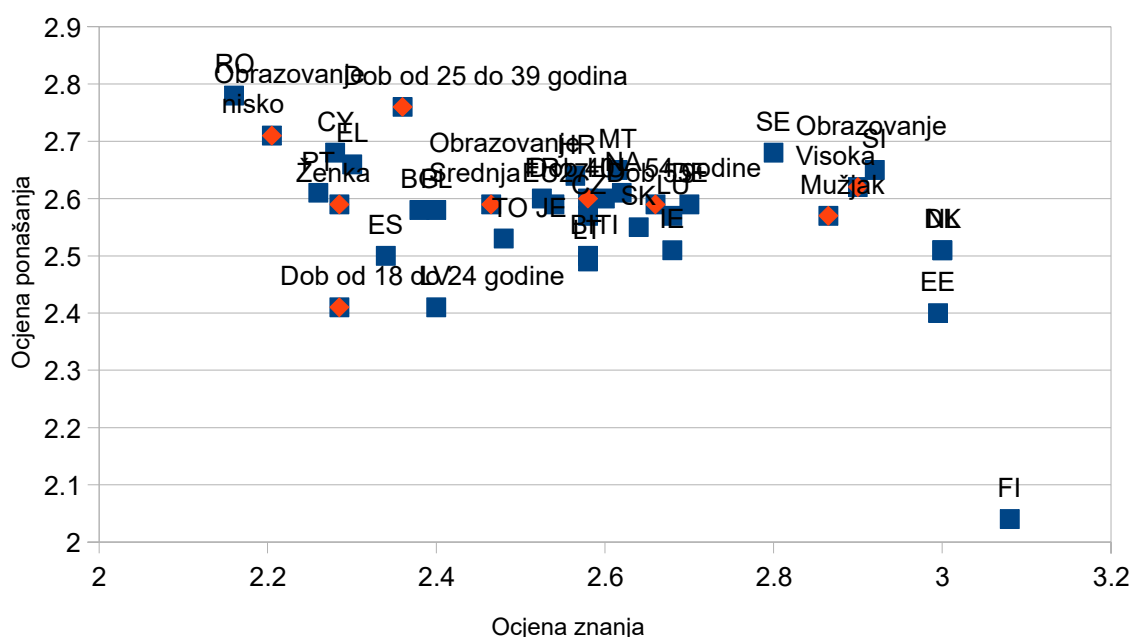
Terenski rad: 29/3 – 5/4/2023/(%) Baza: N=26 139 – Svi ispitanici

Komentari

(Pierre Dieumegard)

Čudna korelacija između dva znanja i rezultata ponašanja

Kad je riječ o rezultatima znanja i ponašanja, za svaku skupinu može se staviti bilješka. Ova ocjena je prosjek grupnih ocjena.

Ne postoji statistička korelacija između ocjene financijskog znanja i ocjene financijskog ponašanja, a ako postoji korelacija, ona je negativna ($R^2=0,2$, pa je koeficijent korelacije $-0,45$). To bi značilo da što više grupa ima dobro financijsko znanje, to je manje razborita. To je čudno i može se pomisliti da postavljena pitanja nisu najrelevantnija za razumijevanje financijskih vještina pojedinaca. Oba spola imaju isti rezultat ponašanja, dok muški spol ima bolji rezultat znanja.

Neka pitanja su vjerojatno zbunjena za mnoge pojedince.

Na primjer, pitanje drugog tromjesečja moralo je ispitati razumijevanje složenih kamata, tj. da se svake godine primljena kamata dodaje kapitalu za izračun kamata za sljedeću godinu. Pitanje je bilo „Koliko će biti na računu na kraju pet godina, nakon isplate kamate?“. U pitanju je plaćanje kamata na kraju kazne, nakon što je navedeno petogodišnje razdoblje. Razumljivo je da ispitanici ne misle da je to plaćanje godišnje. Osim toga, uzimajući u obzir složene kamate, konačni iznos iznosi 1 104 EUR umjesto 1 100 EUR: razlika je minimalna.

Isto tako, za pitanje Q4, koje se odnosilo na vezu između cijena obveznica i inflacije, osobi koja nema obveznice bilo je teško odgovoriti, a to je slučaj s vrlo velikim dijelom Europljana.

Razlike u odnosu na druga istraživanja Eurobarometra

Raspršenost društvenih skupina istog je reda kao i raspršenost zemalja, što se razlikuje od rezultata mnogih istraživanja Eurobarometra.

Ocjena znanja pokazuje razlike među društvenim slojevima: rezultat je veći za osobe s visokim obrazovanjem i starije osobe.

Ocjena ponašanja bolja je, unatoč niskoj ocjeni znanja, za niskoobrazovane osobe, koje nemaju visoke prihode i trebaju obratiti pozornost, osobe koje se nastanjuju u životu (25 – 39 godina), kao i za siromašne zemlje kao što su Rumunjska i Grčka.

Za razliku od mnogih istraživanja Eurobarometra, ovo zapravo nije anketa javnog mnijenja o tome što bi javna tijela trebala učiniti, nego anketa o znanju i individualnom (financijskom) ponašanju u odnosu na društvo u kojem živi. Uobičajeno je da postoje razlike među društvenim skupinama koje su jednako važne kao i među nacionalnim mišljenjima (ili da razlike među nacionalnim mišljenjima nisu veće od razlika između mišljenja društvenih skupina).